SVARLISTI

Gunnvá Dam

Eg skrivi

Skrivligt føroyskt til miðdeild og framhaldsdeild

9

Gunnvá Dam

EG SKRIVI 9

Skrivligt føroyskt til miðdeild og framhaldsdeild

Myndir eftir Edward Fuglø

Føroya Skúlabókagrunnur

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Gunnvá Dam
EG SKRIVI 9
Skrivligt føroyskt til miðdeild
Myndir: Edward Fuglø
Litlagt: Vasti
© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur
Umbróting og prentumsiting: Vasti/Estra
Útgáva: Føroya Skúlabókagrunnur, Tórshavn 2010

ISBN: 978-99918-2-055-2

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

INNIHALD

Formæli	síða	6–7
Samspæl	síða	8–13
Bókstavaraðið	síða	8
Orðaflokkauppgáva	síða	9
Bundin navnorð	síða	10
Orðabókauppgáva	síða	10
Umsøgn, grundliður og ávirki	síða	11
Lýsingarorð	síða	11
Navnorð, sernavn ella talorð	síða	12
Sernøvn	síða	13
Størstur er kærleikin	síða	14–18
Høvuðssetningar og eykasetningar	síða	14–18
Sambindingarorð	síða	16–17
Umsøgn, grundliður og komma	síða	18
Harpuríma	síða	19–23
Harpuríma	síða	19
Sagnorð	síða	20–23
Skyldskaparorðini	síða	23
Vit arbeiða við kvæðum og rímum	síða	24–27
Navnorð, sagnorð, lýsingarorð og talorð	síða	24–27
Krossorðagáta	síða	27
Tín besta kærleikssøga	síða	28–31
Fyrisøgn	síða	28
Uppgávur til fyrisøgn	síða	28–31
Skrínið	síða	32–38
Orðaflokkauppgávur	síða	32–33
Høvuðssetningar og eykasetningar	síða	34
Skyldskaparorðini	síða	34
Fyrisøgn	síða	35
Uppgávur til fyrisøgn	síða	35–36
Eykauppgáva	síða	37
Merkisdagar og høgtíðir	síða	38–44
Villiniborg	síða	38
Benda sagnorð	síða	39
Benda lýsingarorð	síða	40
Eykauppgáva	síða	41
Lýsingarorð	síða	42
Finna fjaldar merkisdagar	síða	43–44
Bløð	síða	45–46
Aftursøgn og lyklaorð	síða	45
Skriva aftursøgn	síða	46
Eykauppgáva	síða	46
Vit lesa eitt blað saman	síða	47–51

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Fyrisøgn	síða	47
Uppgávur til fyrisøgn	síða	47–48
Persónsfornøvn	síða	49–50
Ávísingarfornøvn	síða	50–51
Yrkisbókmentir	síða	52–54
Býta bøkur í yrkisbókmentir og fagurbókmentir	síða	52
Samansett navnorð	síða	53
Finna fjaldar yrkisbókmentir	síða	54
Yrkistekstir í einum blaði	síða	55–57
Fyrisøgn	síða	55
Uppgávur til fyrisøgn	síða	55–56
Krossorðagáta	síða	57
Hvat stendur í einum blaði	síða	58–61
Tekn í teksti	síða	58
Høvuðssetningar og eykasetningar	síða	59
Seta tekn í tekst	síða	60
Finna villur	síða	61
Samskifti	síða	62–64
Skriva boð	síða	62–64
Vit gera eina samrøðu	síða	65–68
Spurnarfornøvn	síða	65
Spurnarhjáorð	síða	66–67
Krossorðagáta	síða	68
Bókaummæli	síða	69–71
Fyrisøgn	síða	69
Uppgávur til fyrisøgn	síða	69–71
Blaðgrein	síða	72–74
Navnorð, sagnorð og lýsingarorð	síða	72–73
Skriva grein	síða	74
Tykkara blað	síða	75–77
Ognarfornøvn	síða	75
Fornøvn	síða	76
Fyrisøgn	síða	76–77
Uppgávur til fyrisøgn	síða	77
Skrínið	síða	78–82
Orðaflokkauppgáva	síða	78–80
Benda navnorð	síða	79
Benda sagnorð	síða	80
Benda lýsingarorð	síða	80
Fornøvn	síða	80
Hjáorð	síða	81
Talorð	síða	81
Seta tekn í tekst	síða	81
Krossorðagáta	síða	82
Eykauppgávur	síða	83–88
Vegleiðing	síða	89–91

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Formæli

EG SKRIVI 9, við undirheitinum: *Skrivligt føroyskt til miðdeild og framhaldsdeild,* er 9. bókin í røðini av rættskrivingar- og mállæruheftum til miðdeild fólkaskúlans. Mállæruheftini eru ikki ætlað ávísum floksstigi, men kunnu vegleiðandi nýtast úr 5. flokki (ella seint í 4. flokki) upp í 9. flokk, so sum lærarin heldur vera hóskandi. EG SKRIVI 9 er hóskandi at nýta í 8. flokki.

Eg skrivi røðin umfatar 9 hefti. Fyri at koma ígjøgnum øll heftini mugu flokkarnir arbeiða við í minsta lagi tveimum heftum árliga.

Í øllum málæruheftunum eru málæruuppgávur, fyrisøgn, uppgáva til fyrisøgn, aftursøgn og ymsar stuttligar uppgávur.

Málæran í EG SKRIVI 9 byggir á tað, sum næmingarnir hava lært í teimum fyrru bókunum.

Gjøgnum alla bókina havi eg lagt dent á at fáa næmingarnar at skilja tað, teir gera, heldur enn at teir t.d. benda eina ørgrynnu av orðum uttan at hugsa um, hví hesi orð verða bend so ella so.

Í øllum bókunum eru partar, nevndir „Skríníð“. Hesir partar taka saman um tað, ið næmingarnir áður hava arbeitt við, so til ber at fylgja við, um næmingarnir minnast til tað, sum teir hava lært.

Fyrisagnirnar eru gjørdar sum innskrivingarfyrisagnir á tvinnanda torleikastigum. Men er onkur næmingur, ið er førur fyri at skriva fyrisøgnina sjálvur, ber sjálvandi til, at næmingurin skrivar fyrisøgnina í eitt skrivihefti. Summar fyrisagnir eru so mikið langar, at tær verða ikki skrivaðar í einum. Her veldst um hvønn einstakan lærara, um hann skrivar fyrisøgnina í tveimum, ella um hann heldur loypur okkurt um. *Gjørt verður vart við, at fyrisagnirnar, so sum tær eru ætlaðar at skriva á teimum báðum torleikastigunum, eru lagdar hjá í hesari útgávuni.*

Fyrireikandi uppgávur eru til allar fyrisagnir. Her eigur at verða lagdur stórur dentur á, at næmingarnir stava orðini rætt í sjálvari fyrireikingini.

EG SKRIVI umfatar ta málæru og rættskriving, sum eftir leiðbeinandi lesiætlan krevst til miðdeild fólkaskúlans.

Heftini eru býtt sundur í partar, ið hava somu heiti sum partarnir í teimum trimum „Kom og skriva“ bókunum. Hava næmingarnir arbeitt við hesum málæruheftum, sum nú verða givin út, kunnu lærari og næmingar vera vísir í, at næmingarnir t.d. hava lært at finna umsøgn og grundlið, áðrenn teir verða bidnir um tað í „Kom og skriva“- bókunum.

Lat meg leggja dent á, so at eingin misskiljing skal vera, at tað ber væl til hjá øllum næmingum at arbeiða við EG SKRIVI-heftunum, sama um teir brúka oman fyri nevndu bókarøðina ella ikki.

Hóskandi er, at 1 – 2 undirvísingartímar verða nýttir um vikuna, alt eftir hvussu langir partarnir eru, og um fyrisøgn ella aftursøgn er við í partinum. Til ber eisini at lata næmingarnar fyrireika fyrisøgnina heima við hús.

Tær stuttligu uppgávurnar – so sum krossorð, orðagátur, villiniborgir og uppgávur at finna villur – eru eykauppgávur. Nakrar eru beinleiðis knýttar at málæruni, arbeitt verður við, aðrar ikki. Til ber tí at siga, at um næmingarnir ikki hava tíð at arbeiða við hesum uppgávum í skúlanum, kunnu teir gera tær lidnar heima við hús. Tó haldi eg, at næmingarnir eiga at sleppa at loysa hesar uppgávur í skúlanum eisini, kanska serliga tí, at hesar uppgávurnar eru øðrvísi enn hinar.

Í hesum heftinum eru nakrar síður við *eykauppgávum.* Ætlanin við hesum síðum er, at næmingar, ið arbeiða skjótt, kunnu halda á at arbeiða á eykasíðunum, tá ið teir eru lidnir við tað, teir skulu gera. Soleiðis slepst kanska undan, at skjótir næmingar sita og bíða eftir hinum. Eykauppgávurnar aftast í bókini eru sostatt ikki ætlaðar øllum næmingunum.

Í innihaldsyvirlitinum ber til at síggja, hvørjum málæruevni arbeitt verður við í hvørjum einstøkum parti.

Vegleiðing er skrivað í hvørjum heftinum sær

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

(í hesum heftinum á bls. 89). Í vegleiðingini verður greitt frá, hvussu høvundurin hevur hugsað sær, at arbeiðast kann við teimum ymisku síðunum, hvussu uppgávurnar kunnu loysast og í einstøkum førum, hví uppgávurnar eru júst soleiðis gjørdar og ikki øðrvísi.

Vónandi fara EG SKRIVI-bøkurnar at stuðla og eggja næmingunum at kunna seg væl og virðiliga um tað føroyska málið, her undir føroyska mállæru og rættskriving, so at næmingunum fellur lætt og raðið at orðbera seg á góðum og tíðarbærum føroyskum máli, bæði í talu og skrift.

Høvundurin

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Samspæl

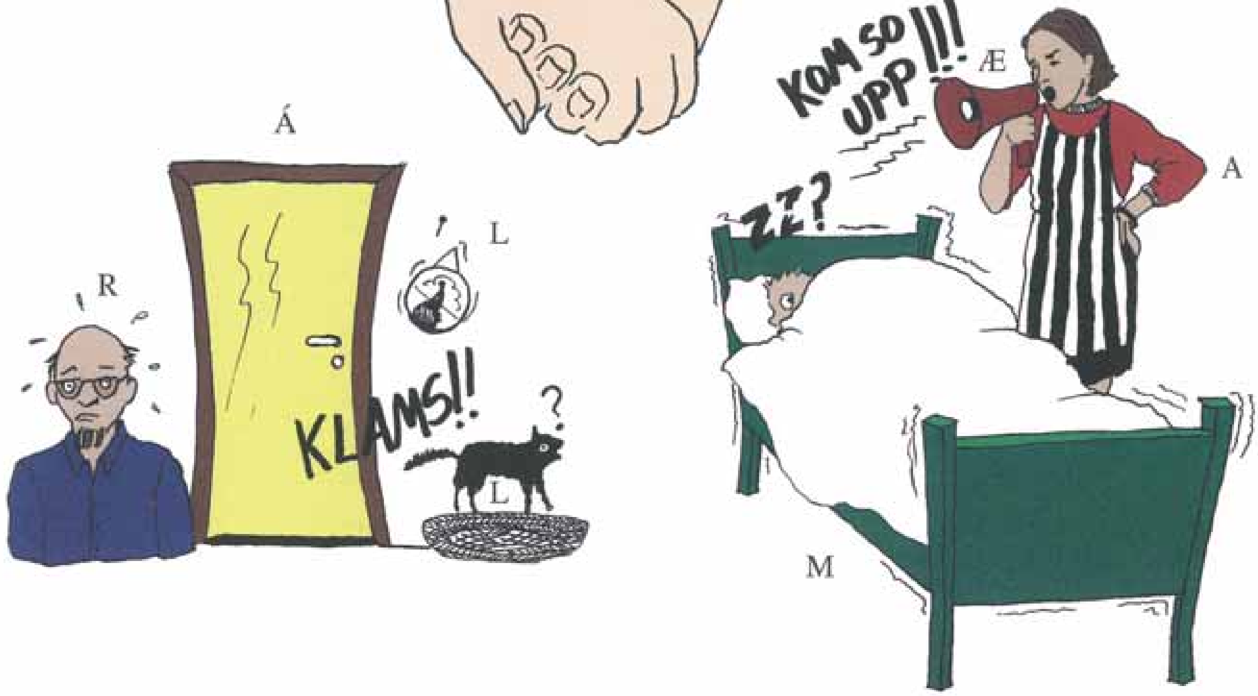

Set *bókstavirnar*, sum koma *áðrenn* og *eftir* í bókstavaraðnum, rætt inn í talvuna!

k			r
l	o	y	s
	ó	ý	

	k		ø	p
a	l	l	a	r
á		m	á	

t		ó	f		ú
u	p	p	g	ā	v
	r			b	

-

t		m		p
u	r	n	a	r
	s		á	

n	
o	g
	h

e			m
f	i	n	n
	í	o	

	í				t
f	j	a	l	d	u
g		á	m	ð	

ó		r	s			m	ø	p
p	o	s	t	a	r	n	a	r
	ó			á	s		á	

Skriva orðini í ljósareyðu puntunum: loys allar uppgāvurnar

og finn fjaldu postarnar

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

1. postur!

Til hesa uppgávuna skalt tú nýta fýra ymiskar litir: reytt, grønt, blátt og lilla!
Tú skalt byrja í einum av litaðu bókstavunum og fara tann veg, ið pílurin vísir. Tú skalt finna orð í ávísum orðaflokki. Tú kanst flyta teg allar vegir. Seinasti bókstavur í hvørjum orði er fyrsti bókstavur í næsta orðinum! Tá ið tú ert liðug/ur, hevur tú skrivað ein stóran bókstav í tí litinum, tú nýtir. Ger tað sama við hinar tríggjar litaðu bókstavirnar, men her eru orðini úr øðrum orðaflokkum.

Út frá loysnini sært tú, nær tú ert liðug/ur við hvønn orðaflokkin!

U	S	Á	L	I	K	Y	L	L	I	H	R	I	V	G	A	S	B	N	P	O	R
M	L	O	U	Y	R	I	T	S	U	T	A	G	S	R	U	L	K	B	V	S	A
M	A	K	L	U	D	V	B	I	R	L	N	T	A	T	U	L	Æ	U	I	O	D
A	N	A	S	N	M	O	T	G	D	A	N	Y	U	R	A	S	N	M	O	I	N
R	V	I	O	Ø	J	K	Y	U	S	B	E	V	B	I	Ó	S	A	E	T	Y	A
Ó	T	O	S	K	U	R	U	L	L	A	R	M	L	O	P	R	D	S	A	Y	K
E	J	Y	Æ	L	K	G	R	A	S	G	U	B	H	Y	R	K	A	S	D	R	K
E	R	G	H	V	B	T	Y	S	E	U	G	N	O	I	U	S	D	R	T	E	Ø
M	B	E	R	T	U	Ø	Æ	N	V	R	N	N	M	O	P	Á	S	K	O	N	R
S	E	G	H	M	A	S	L	Æ	T	K	O	Y	T	K	H	G	S	A	L	Y	I
A	J	L	Ó	S	Á	R	U	M	R	A	G	U	M	K	L	O	P	E	R	A	T
R	E	Y	T	T	U	N	G	U	R	E	Ð	A	N	Ú	T	Í	Ð	L	I	G	A
U	R	U	G	H	L	K	S	A	R	Y	I	V	B	Y	T	R	O	P	S	A	G
G	I	U	L	Æ	Ø	F	G	Y	T	T	N	T	Y	U	K	L	Æ	Ø	S	A	V
I	V	B	A	S	T	R	E	L	K	T	A	B	N	J	I	O	F	G	T	A	S
L	A	F	G	H	U	I	L	Æ	P	U	Ð	Y	U	T	R	O	P	Æ	L	B	N
A	R	E	S	D	H	U	Y	K	M	N	R	A	S	D	E	T	Y	M	N	E	R
N	R	E	B	N	M	K	O	Ó	Á	G	O	S	G	N	M	A	B	E	I	N	L
A	D	H	J	R	E	F	G	I	P	Í	N	D	E	N	U	O	K	L	E	V	E
V	Ø	D	R	E	N	B	A	T	S	R	A	B	J	U	L	Æ	T	R	E	Ó	I
R	Í	T	P	O	K	J	N	A	R	I	T	B	E	R	Y	K	J	L	O	P	Ð
Ø	J	Ð	N	U	R	U	N	Ø	R	G	F	A	M	A	S	D	L	Á	J	S	I

1. postur er fjaldur við eina song Bókstavurin á postinum er M

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

2. postur!

Finn veg ígjøgnum villiniborgina! – Tú skalt bara fara hagar, ið tú møtir bundnum navnorðum!

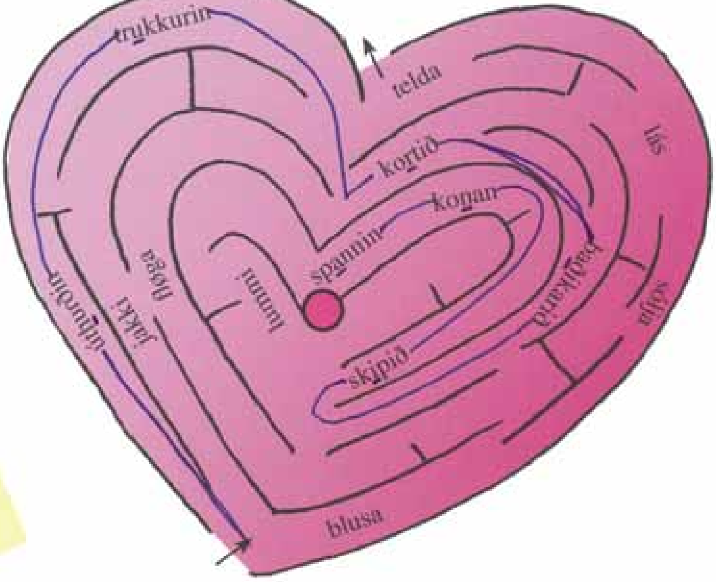

Feilur í 3. posti!

...aman 3. bókstav í øllum orðunum, tú møtti!

Posturin er fjaldur við hurðina! Bókstavurin er Á

3. postur!

Finn orðini, sum koma aftaná í Orðaskyni, og set tey í bókstavarað í talvuna!

Set saman bókstavirnar í ljósareyðu puntunum!

Posturin er fjaldur við myndina! Bókstavurin er L

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

4. postur!

Finn umsøgn, grundlið og ávirki og set ávirkið í rætta raðfylgju í talvuna niðanfyri!

Drongurin sá eina kettu, sum sá so fitt út. So sá hann eisini ein frens, sum lá innan fyri hurðina. Ein gamal maður átti tey. Kettan hevði lagt tveir kettlingar. Teir lógu í eini kurv í kjallaranum. So sá drongurin ein hund koma rennandi. Hann hevði eitt bein í kjaftinum. Hetta var hundurin hjá tí gamla manninum. Hann sá frensin og fór yvir til hansara. Frensurin var glaður fyri vitjanina.

					K	E	T	T	U			
			F	R	E	N	S					
					T	E	Y					
			K	E	T	T	L	I	N	G	A	R
				H	U	N	D					
		B	E	I	N							
F	R	E	N	S	I	N						

Set saman bókstavirnar í gulu puntunum!

Posturin er fjaldur undir kettuni! Bókstavurin er L

5. postur!

Finn lýsingarorð, sum týða tað øvugta, og set tey í talvuna!

lítil		S	T	Ó	R					
vakurt			L	J	Ó	T	T			
villur				S	P	A	K	U	R	
dovin				R	A	S	K	U	R	
smalur				B	R	E	I	Ð	U	R
heitur				K	A	L	D	U	R	
tjúkk		K	L	Ø	N					
lættur	T	U	N	G	U	R				
svong					M	E	T	T		

Set saman bókstavirnar í gráu puntunum!

Posturin er fjaldur uppi yvir róparanum! Bókstavurin er Æ

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

6. postur!

Er undirstrikaða orðið vanligt navnorð, sernavn ella talorð! – Set ring um tað rætta!

	navn-orð	ser-navn	tal-orð
Høgni býr í Sandavági	e	(á)	t
hann eigur eina systur	(h)	r	r
hon er trettan ár	r	t	(i)
tey ganga í skúla á Giljanesi	a	(m)	l
tey ganga í sjeynda flokki	s	a	(n)
í flokkinum eru sekstan næmingar	k	n	(u)
flokkurin er ikki av teimum størstu	(ø)	g	g
í flokkinum eru átta gentur og átta dreingir	(v)	u	t
í gjár var flokkurin útferð	(d)	s	a
tey vóru við Fjallavatn	u	(a)	r
hetta var fyrsta útferðin í ár	l	d	(m)
tey fóru við bussi til Vatnsoyrar	t	(n)	a
tey kendu væl bussføraran	(i)	i	s
hann býr í Miðvági	i	(n)	t
børnunum dámdi væl at sleppa útferð	(ð)	i	i

Set saman bókstavirnar, tú hevur sett ring um. Tú skalt nýta eina ávísa raðfylgju!

Posturin er fjaldur oman fyri høvdið á manninum! Bókstavurin er R

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

7. postur!

Finn sernøvn í kassanum og skriva tey eftir bókstavarað!

E	L	D	T	E	R	L	H	S	O	N	N	D
S	K	G	R	E	T	A	A	K	I	L	Æ	G
D	H	J	S	A	N	N	N	Á	Y	S	D	U
I	A	Ó	K	I	R	T	U	R	Ø	T	R	N
S	Ú	N	D	U	N	A	S	I	K	Y	U	N
U	R	L	V	O	J	Ó	N	F	R	Í	Ð	A
N	T	E	Ø	D	F	R	Ó	Ð	I	S	T	R
N	I	Y	R	D	B	J	O	B	S	Ø	L	G
V	L	G	V	U	L	K	S	D	T	T	Y	S
Á	Æ	H	K	R	I	S	T	I	A	N	O	T

A: Ann F: Fróði G: Greta

G: Gunnar H: Hanus J: Jónfríð

J: Jónleyg K: Kári K: Krista

K: Kristian O: Oddur S: Sonni

S: Sunnvá S: Súni U: Una

Set saman bókstavirnar í gráu puntunum!

Posturin er fjaldur aftan fyri konuna! Bókstavurin er A

Set saman bókstavirnar í øllum postunum: M Á L L Æ R A

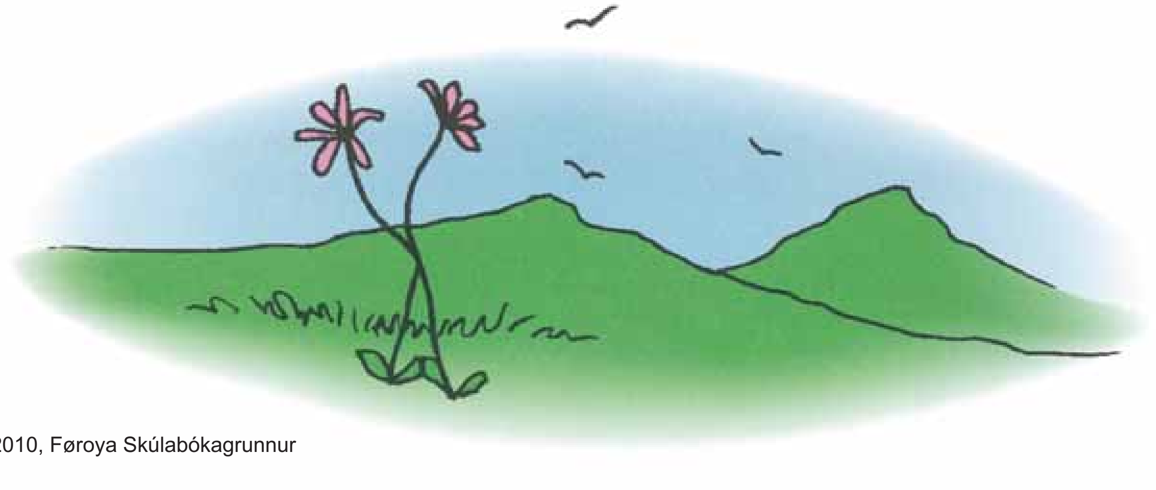

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Størstur er kærleikin

Frágreiðing:

Øll røða, bæði munnlig og skrivlig, verður borin fram í setningum. Ein setningur er hugsan okkara, borin fram í orðum.
Tað er ikki nóg mikið at benda orðini rætt, tey mugu eisini bindast saman soleiðis, at tey sita væl og geva góða og greiða meining!

Høvuðs- og eykasetningar:

Setningur, ið einsamallur gevur fulla meining, nevna vit *høvuðssetning*,
og hann kann standa einsamallur!
Dømi: Hanna vaskaði upp
Setningur, sum er bundin at øðrum setningi fyri at geva betri frágreiðing, nevna vit *eykasetning*, men hann kann *ikki* standa einsamallur!
Dømi: tá ið eg kom inn

Vit býta høvuðssetningarnar sundur í 4 sløg:

1) søgusetningur:	hon vaskar
2) spurnarsetningur:	hvør vaskar?
3) hugssetningur:	lat hana heldur vaska!
4) boðssetningur:	vaska nú – vaskið nú!

Vit hava eisini 4 sløg av eykasetningum:

1) sagnareykasetningar:	byrja við *at* - eg sá, *at* hon kom
2) spurnareykasetningar:	byrja við *hvat, hvar, hvør, hví*
3) afturbeindir eykasetningar:	byrja við *ið* ella *sum*
4) sambindingar eykasetningar:	siga nakað um *tíðina, staðið, orsøkina, ætlanina* ella *fylgjuna*.
a) tíðareykasetningar:	byrja við *tá ið, tá, nú ið, higar ið, meðan, áðrenn, sum, um, fyrr enn*
á) staðareykasetningar:	byrja við *har, har sum, her ið, her sum*
b) orsakareykasetningar:	byrja við *at, tí, tí at, av tí at, vegna tess*
d) ætlanareykasetningar:	byrja við *at, so at, til tess, fyri at*
e) fylgjueykasetningar:	byrja við *at, so at, so, tað at*

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Vit spyrja *nær* fyri at finna tíðareykasetning, *hvar* fyri at finna staðareykasetning, *hví* fyri at finna orsakar- og ætlanareykasetning og *hvussu* fyri at finna fylgjueykasetning!

Brot úr bókini „Regin og Sára" eftir Heina Hestoy

Regin og Sára sótu uppi á kamarinum, tá ið telefonin ringdi. Hann fór niður og tók hana. Tað var Anna. Hon ljóðaði so undarlig, var so lágmælt, at hon næstan ikki hoyrdist.
–Er mamma tín inni? spurdi hon.
–Nei, hon kemur um ein tíma. Her eru bara Sára og eg. Hvat sigur tú?
Anna fekk næstan ikki orðið upp, tí hon var so illa við. Hon ynskti seg langt burtur, men her var einki at gera. Tað skuldi sigast. Henni hevði dámt betur at sagt tað við mammu Regin fyrst, men nú var bara at fáa tað fram.
Við skelvandi rødd segði hon frá øllum, sum var farið fram.
–Tú mást ikki vera illur, endaði hon við gráturødd, – men satt at siga helt eg ongantíð, at tú hevði gjørt tað; alt gekk so skjótt. Vit lupu kanska framav. Kanst tú ikki koma út til mín, so kunnu vit tosa um tað?

Set reyða striku undir høvuðssetningarnar og grøna striku undir eykasetningarnar.

Frágreiðing:
Ivast tú, ber í flestu førum til at seta *ikki* inn í setningin. Stendur tað aftan fyri umsøgnina, er setningurin høvuðssetningur, men stendur tað framman fyri umsøgnina, er setningurin eykasetningur.

Dømi: Hanna vaskaði upp, tá ið telefonin ringdi
x o x o

Hanna vaskaði *ikki* upp, (høvuðssetningur)
x o

tá ið telefonin *ikki* ringdi (eykasetningur)
x o

Hygg eftir setningunum, tú strikaði undir við grønum, tað er: eykasetningunum! – Hvørjum orði byrja teir við? Skriva orðini á regluna:

tá ið, at, tí, sum, at, so

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

ella men og bæði og

Hvat slag av eykasetningi eru eykasetningarnir á bls. 15?

1) tíðareykasetningur
2) sagnareykasetningur
3) orsakareykasetningur
4) afturbeindur eykasetningur
5) sagnareykasetningur
6) ætlanareykasetningur

Frágreiðing!
Sambindingarorð eru smáorð, sum binda saman orð, liðir og setningar!

Dømi:	drongurin og gentan	*og* bindur tvey navnorð saman
	syngja og spæla	*og* bindur tvey sagnorð saman
	hann syngur, men hon spælir	*men* bindur tveir setningar saman

Sambindingarorð, ið binda tvey *javnsett orð* saman, eru t.d.: og, *bæði – og*, *antin – ella*, *ella*, *hvørki*, *hvørki – ella*, *annaðhvørt*, *men*

Set hóskandi sambindingarorð á tómu regluna!

Høgni __og__ Silja eru tvíburðar. Teimum dámar væl __bæði__ at spæla fótbólt __og__ flogbólt, men seinastu vikuna hava tey __hvørki__ spælt fótbólt __ella__ flogbólt, tí høllin hevur verið brúkt til eina sølustevnu.

Mamma __og__ pápi teirra hava hjálp til við sølustevnuni. Høgni __og__ Silja vóru í høllini __og__ hugdu. Høgni vildi fegin sleppa at hjálpa til á sølustevnuni, __men__ Silja hevði ikki serliga góðan hug til hetta arbeiðið. Mamman segði, at __antin__ hjálpti hon til, __ella__ fór hon til hús.

Frágreiðing!
Tey *sambindingarorð*, ið binda høvuðs- og eykasetningar saman, eru t.d.:
at, tí at, av tí at, tá ið, til, fyrr enn, so, so at, um, sum, hóast, har ið, uttan

at so HAR ið

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Set *hóskandi sambindingarorð* á ta tómu regluna!

Silja fór at hjálpa foreldrunum, hóast hon ikki tímdi so væl. Hon gjørdi tað, tí at hon ikki tímdi til hús, tá ið Høgni slapp at vera í høllini. Av tí at hon ikki var líka sterk sum Høgni, slapp hon at gera lættari arbeiði. Tey hjálptu til allan dagin, og Silja var ikki liðug, fyrr enn klokkan var níggju. Hóast Silja var móð, so bjóðaði hon seg til at koma aftur morgunin eftir.

Høgni var eitt sindur seinni liðugur enn hon, men hon bíðaði eftir honum, so at hon slapp undan at ganga einsamøll til hús. Hvørki mamman ella pápin vóru liðug, so at tey komu seinni. Tey máttu fyrst rudda og vaska høllina.

Tú fært tveir minuttir til hvørja av hesum trimum uppgávunum!
Hvørji navnorð ella sernøvn hugsar tú um, tá tú hoyrir orðið „kærleiki“?

Hvørji sagnorð setur tú í samband við orðið „kærleiki“?

Hvørjar kenslur setur tú í samband við orðið „kærleiki“?

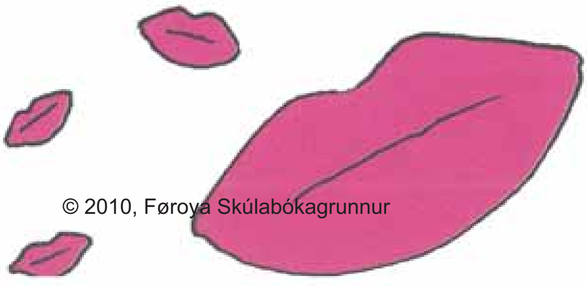

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Tú fært 10 minuttir til hesa uppgávuna!
Skriva eina søgu, sum snýr seg um kærleika!

Kærleiki

Set punktum í søguna!
Finn umsøgn, grundlið og set komma!
Set reyða striku undir høvuðssetningarnar og grøna striku undir eykasetningarnar.

Finn orð, sum byrja við *kær*-!

Finn orð, sum byrja við *for*-!

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

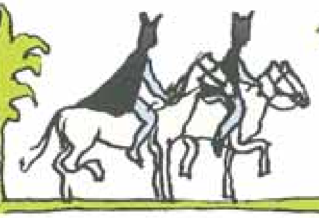

Harpuríma

Brot úr Hørpurímu!

1. Har komu tveir biðlar ríðandi í garð
-(eg) biði tygur renna –
bóðu moy, sum yngri var.
-Rúnarmenn, gerið tað mín jomfrú, eg biði tygur:
rennið, talið varliga við teir, rúnarmenn!

2. Ta yngru teir tá bóðu,
ta eldru teir forsvóru.

3. Tann yngra, hon er seg so fríð,
rætt sum sól um midsummarstíð.

4. Tann eldra hon er seg so ljót,
rætt sum ormar skríða á grót.

5. Tann yngra kann at spinna gull,
tann eldra er av svøvni full.

6. Tann yngra vevur gull í lað,
tann eldra svevur allan dag.

7. Tann yngra kann at spinna,
tann eldra ikki at tvinna.

8. Tann yngra kann at lesa lestur,
tann eldra ikki at seyma kveistur.

9. Systir talar til systur góð:
„Vit skulum okum í sævarflóð."

10. „Hvat skulum vit í sævarflóð gera?
vit hava ei tvinni silki at bera."

11. „Tað er so mangur í sævarflóð,
ið ikki eigur tvinni silki góð.

12. Vit tváum okkum hvítar,
vit eru tvær systrar líkar."

13. „Um tú tváar teg allan dag,
tú verður ei hvítari, enn Gud tær gav.

14. Um tú tváar teg hvíta sum fann,
tú fært ei mín festarmann."

15. Tær gingu seg til strandar,
steinur lá fyri landi.

16. Tann yngra setur seg upp á stein,
tann eldra førdi hana út á streym.

17. Hon rættir upp sína ljósu hond:
„Systir, systir, hjálp á land!"

18. „Eg hjálpi tær ei á land um sinn,
uttan eg fái biðil tín."

19. „Gjarna gevi eg alt, eg á,
á biðlinum havi eg einki ráð."

20. „Gjarna gevi eg tær bæði,
Biðil og brúðarklæði."

21. „Søkk nú, søkk nú, systir mín!
eg skal hava biðil tín."

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

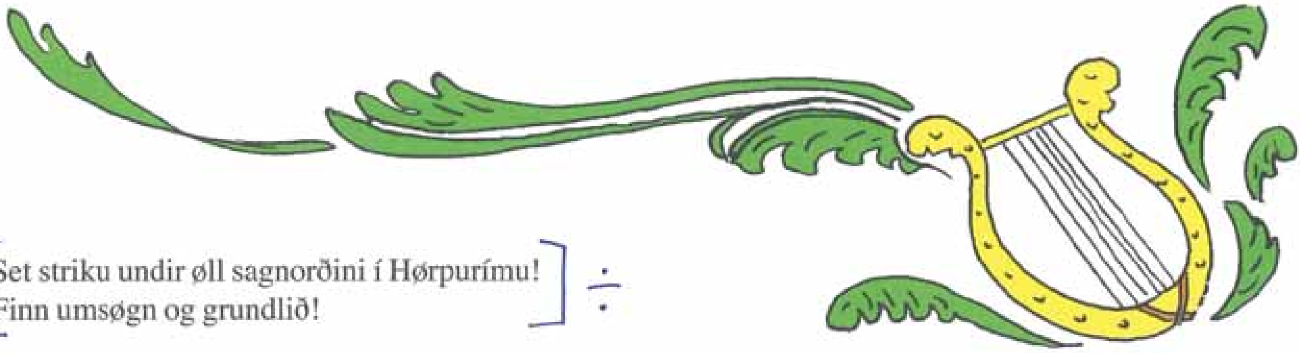

[Set striku undir øll sagnorðini í Hørpurímu!
Finn umsøgn og grundlið!] ÷

Frágreiðing:

Umsagnirnar eru sagnorð. Sagnorð verða bend í hættum, tíðum, tali og persóni.
Vit hava hesar persónar:

	eintal:	**fleirtal:**
1. persónur:	eg	vit
2. persónur	tú	tit
3. persónur	hann, hon og tað	teir, tær, tey

Í eintali broytist sagnorðið ofta alt eftir, hvør persónur er grundliður!

Být sagnorðini í Hørpurímu sundur soleiðis:

1. persónur í eintali nútíð:

eg hjálpi	gevi eg	havi eg
eg fái	eg á (eigi)	skal

2. persónur í eintali nútíð:

tú tváar	tú verður	tú fært

3. persónur í eintali nútíð:

(hon) er	(tann yngra) kann	vevur	kann (ikki)
(hon) er	(tann eldra) er	svevur	(systir) talar

3. persónur í fleirtali nútíð:

skulum gera	(vit) hava	skríða
tváum	(vit) eru	

Í lýsingarhátti nútíð (-andi):

ríðandi

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Navnháttur:

at spinna	at lesa	gera	hava
at tvinna	at seyma	at bera	renna

Boðsháttur í eintali:

søkk!	hjálp!

Boðsháttur í fleirtali:

gerið	rennið	talið

3. persónur í eintali tátíð:

var	lá	førdi	(Gud tær) gav

3. persónur í fleirtali tátíð:

komu	forsvóru	gingu
bóðu		

Bend hesi sagnorðini úr Hørpurímu:

ganga gera sova fáa tala seyma rætta hjálpa vera hava

	eintal		fleirtal			fleirtal
navnháttur	3.pers. nútíð	3.pers. tátíð	tátíð	lýsingarh. í nútíð	lýsingarh. í tátíð	boðs-háttur
at bera	ber	bar	bóru	berandi	borið	berið
at ganga	gongur	gekk	gingu	gangandi	gingið	gangið
at gera	ger	gjørdi	gjørdu	gerandi	gjørt	gerið
at sova	svevur	svav	svóvu	sovandi	sovið	sovið
at fáa	fær	fekk	fingu	fáandi	fingið	fáið
at tala	talar	talaði	talaðu	talandi	talað	talið
at seyma	seymar	seymaði	seymaðu	seymandi	seymað	seymið
at rætta	rættir	rætti	rættu	rættandi	rættað	rættið
at hjálpa	hjálpir	hjálpti	hjálptu	hjálpandi	hjálpt	hjálpið
at vera	er	var	vóru	verandi	verið	verið
at hava	hevur	hevði	høvdu	havandi	havt	havið

Hvussu eita somu sagnorð í 1. persóni í nútíð?

gangi, geri, sovi, fái, tali, seymi, rætti, hjálpi, eri, havi

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

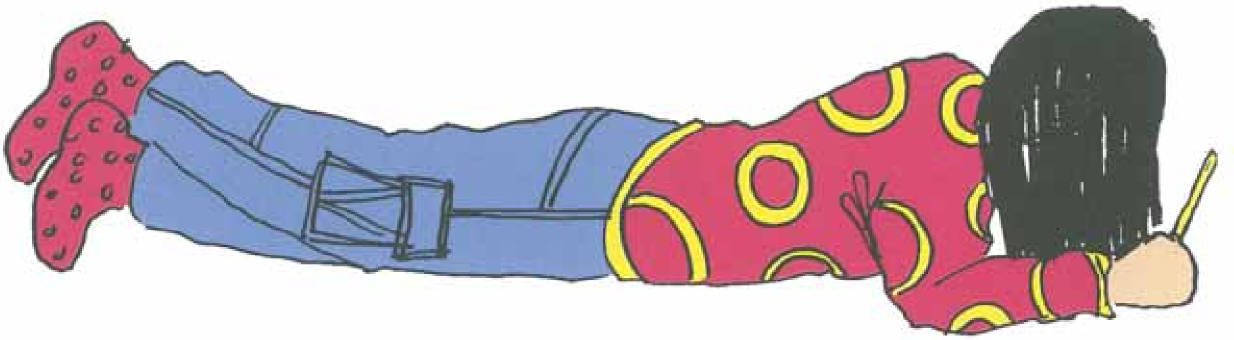

Set *-i* ella *-ið* ella *-ð* á strikurnar!

Eg búgv_i_ í Vík. Eg eit_i_ Ása og er_i_ 13 ár. Eg gang_i_ í 7. flokki, men av tí at vit eru so fá, so hava vit í ár ging_ið_ saman við teimum í 6. flokki. Eg far_i_ í morgin saman við hinum í flokkinum at arbeiða við evninum kvæði og rímur. Eg ætl_i_ mær at gera nógv við tað, tí eg havi altíð tíma_ð_ væl at arbeitt við ávísum evni. Seinastu árini hava vit kvøð_ið_ nakað, so hetta evnið er ikki heilt ókent.
Eg vænti, at eg verð_i_ skrivari í bólkinum. Eg sit_i_ ofta og skrivi, og eg droym_i_ um at gerast rithøvundur, tá eg verð_i_ vaksin. Eg havi ofta sit_ið_ og skriva_ð_ ymiskt, bæði søgur og tankar. Eg hald_i_ tað vera stuttligt at lesa mínar egnu tankar aftur. Eg skriv_i_ eisini dagbók. Eg havi skriva_ð_ dagbók, síðan eg gekk í triðja flokki. Eg les_i_ onkuntíð tað, sum eg havi skriva_ð_ fyrr. Tað er stuttligt at lesa, men ongin annar hevur lis_ið_ dagbókina. Hon hevur altíð lig_ið_ inni í mínum skápi, sum bert eg hav_i_ lykil til. Eg git_i_, at eg onkuntíð far_i_ at vísa systrum mínum hana, men ikki enn. Tær ganga í 5. og 6. flokki. Eg rokn_i_ við, at tær bara fara at flenna, um eg vís_i_ teimum dagbókina. Tær hava ongantíð sit_ið_ og skriva_ð_ sum eg. Onnur hevur altíð lis_ið_ nógv, men hin hevur hvørki tíma_ð_ væl at lis_ið_ ella skriva_ð_. Eg vænt_i_ tó, at tað verður seinni. Hon gongur bara í 5. flokki enn.

Les brotið úr Harpuríma aftur.
Skriva so brotið um til eina søgu. Søgan skal hava ein enda, sum tú finnur uppá!

Harpuríma

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Mín dagbók

Set punktum í søguna!
Finn umsøgn og grundlið og set komma!

Frágreiðing:

Í 9. ørindi í Hørpurímu hava vit hesa strofuna: Systir talar til systur góð. Hetta er gamaldags orðing, so sum ofta er í kvæðunum.

Orðið systir hoyrir upp í bólkin, vit nevna skyldskaparorð! Skyldskaparorðini eru hesi: faðir, móðir, systir, bróðir, dóttir, mostir og fastir. Sonur hoyrir ikki upp í skyldskaparorðini.
Felags fyri øll skyldskaparorðini uttan faðir er, at tey enda við *-ir* í hvørfalli eintali og *-ur* í hinum føllunum í eintali.

Í setninginum „Systir talar til systur góð", stendur *systir* í hvørfalli og *systur* í hvønnfalli!

Skyldskaparorðini bendast soleiðis:

eintal				
hvørfall	faðir	móðir	bróðir	mostir
hvønnfall	faðir	móður	bróður	mostur
hvørjumfall	faðir	móður	bróður	mostur
hvørsfall	faðirs	móður	bróður	mostur
fleirtal				
hvørfall	fedrar	møður	brøður	mostrar
hvønnfall	fedrar	møður	brøður	mostrar
hvørjumfall	fedrum	møðrum	brøðrum	mostrum
hvørsfall	fedra	møðra	brøðra	mostra

Set bróðir, dóttir, fastir og mostir inn í setningin í staðin fyri systir!

bróðir talar til bróður góðan.

dóttir talar til dóttur góða.

fastir talar til fastur góða.

mostir talar til mostur góða.

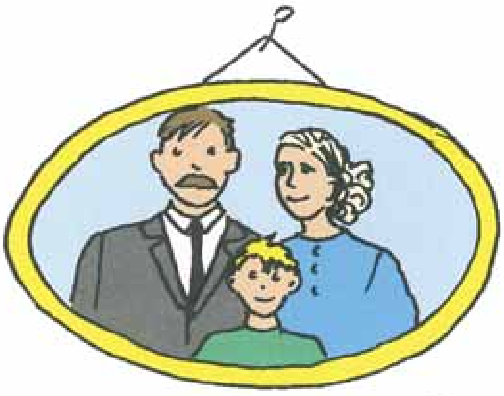

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Vit arbeiða við kvæðum og rímum

Finn nøkur fjald navnorð, sagnorð, lýsingarorð og talorð og skriva tey upp eftir orðaflokki!

B	E	R	A	S	T	S	Æ	T	T	I
E	I	N	B	Á	T	U	R	Ó	S	A
B	R	E	Y	Ð	A	S	P	Æ	L	A
I	E	P	G	U	S	K	I	P	A	N
L	T	L	D	Y	K	U	T	R	Y	S
U	A	I	H	J	A	R	T	A	L	A
R	I	S	D	E	S	V	A	S	I	H
L	Í	T	I	L	Ó	Ð	U	R	E	Ø
T	V	I	N	N	I	G	Í	R	I	G

Navnorð: bátur, rósa, breyð, skipan, hjarta, risi, bilur, epli, bygd, taska, kurv, ær, ýl

Sagnorð: bera, spæla, skipa, eta, sá, ansa, rósa

Lýsingarorð: lítil, óður, gírig, høg

Talorð: sætti, ein, trý, tvinni

Být nøkur av navnorðunum upp eftir kyni:

kallkyn	**kvennkyn**	**hvørkikyn**
bátur	rósa - kurv	breyð
risi	skipan - ær	hjarta
bilur	bygd	epli
listi	taska	ýl

Bend 2 kallkynsorð, 2 kvennkynsorð og 2 hvørkikynsorð omanfyri óbundin og bundin í hvørfalli eintali!

kallkyn		**kvennkyn**		**hvørkikyn**	
óbundið	**bundið**	**óbundið**	**bundið**	**óbundið**	**bundið**
bátur	báturin	taska	taskan	skip	skipið
risi	risin	rósa	rósan	breyð	breyðið
bilur	bilurin	bygd	bygdin	hjarta	hjartað

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Navnorð bendast óbundin og bundin í øllum føllum í eintali og fleirtali!
Vit fara at benda *bátur, taska og skip!*

	kallkyn		**kvennkyn**		**hvørkikyn**	
	óbundið	bundið	óbundið	bundið	óbundið	bundið
eintal						
hvørfall	bátur	bátur*in*	taska	task*an*	skip	skip*ið*
hvønnfall	bát	bát*in*	tasku	tasku*na*	skip	skip*ið*
hvørjumf.	báti	báti*num*	tasku	tasku*ni*	skipi	skipi*num*
hvørsfall	báts	báts*ins*	tasku	tasku*nnar*	skips	skips*ins*
fleirtal						
hvørfall	bátar	bátar*nir*	taskur	taskur*nar*	skip	skip*ini*
hvønnfall	bátar	bátar*nar*	taskur	taskur*nar*	skip	skip*ini*
hvørjumf.	bátum	bátu*num*	taskum	tasku*num*	skipum	skipu*num*
hvørsfall	báta	báta*nna*	taska	taska*nna*	skipa	skipa*nna*

Frágreiðing!
Bundin navnorð fáa, sum vit síggja í talvuni omanfyri, knýtt ending aftur at sær. Navnorð í hvørkikyni fáa endingina *-ð* ella *-ið* knýtta aftur at sær í hvør- og hvønnfalli eintali!
Kanna vit eftir kallkynsorðinum bátur, so eitur hann *báturin* í hvørfalli bundin og *bátin* í hvønnfalli.
Ivast tú í, um hvørkikynsorðið skal hava *-ð* ella ikki, ber til at seta eitt annað navnorð inn í staðin, t.d. bátur. Eitur tað báturin (hvørfall) ella bátin (hvønnfall), so skal hvørkikynsorðið hava *-ð*!

Dømi: *Lásið* var brotið.
Báturin var brotin.

Eg sá *skipið* koma inn eftir firðinum.
Eg sá *bátin* koma inn eftir firðinum.

Bókin lá í einum *skápi*.
Bókin lá í einum *báti*.

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Endar orðið við *-i*, *-ð* ella *-ið*!

Tú kanst seta orðið *bátur* inn í staðin fyri hetta navnorðið. Verður bátur broytt til *báturin* ella *bátin*, so er orðið bundið í hvør- ella hvønnfalli og skal enda við *-ð* ella *-ið*!

Ása fer upp á skúlaloftið. Hon fer yvir til stóra skápið, tekur í lásið, men hurðin er læst. Hon tekur ein lykil, sum liggur á einum lítlum borði. Hon setur lykilin í lásið. Jú, hann passar, og hurðin fer upp. Skápið er á tremur av gomlum lutum. Eitt gamalt flagg stendur á ovastu hill. Hon tekur flaggið og setur tað á borðið. Flaggið hevði verið vakurt, um tað varð vaskað. Í skápinum eru eisini nógvar bøkur. Hon tekur nakrar bøkur av hillunum og leggur tær á gólvið. Gólvið er reint, so tær kunnu væl liggja har. Ása heldur, at hetta staðið ikki er serliga hóskandi til bókagoymslu, tí her kann eingin lesa bøkurnar, so hon ger av at taka tær við oman í skúlastovuna. Hon kann eisini taka tað lítla borðið oman við. Flaggið kann hon seta í vindeygað. Hon hugsar, um lærarin man vita, at bøkurnar og flaggið hava ligið í hesum skápi, men hon roknar við, at hann veit tað. Plássið í skúlastovuni er so mikið lítið, at hann hevur hildið tað vera best, um bøkurnar eru í onkrum skápi onkra aðrastaðni.
Tá Ása kemur oman við bókunum, sita hini og hyggja at einum landakorti. Tey hyggja at einum ávísum landi í Suðuramerika. Ása sær ikki, hvussu landið eitur, men tað liggur úti við havið. Kortið er stórt, men Ása hevur ring eygu. Annað eygað hevur altíð verið vánaligt, so hon plagar at brúka linsur, men í morgun hevði hon so ilt í eyganum, at hon tók brillurnar við, og tær liggja í einum hylki í taskuni.
Bókin, sum Ása leitaði eftir, var ein kvæðabók. Tey arbeiða við kvæðum, og hon ætlaði at finna eitt ávíst kvæði, sum tey einaferð hava lært uttanat, men sum ikki stóð í nakrari lesibók. Hon helt tí, at hon fór at finna hetta kvæðið, um hon fór upp á loftið at leita í kvæðabókunum.

Bend lýsingarorðini, tú fanst í kassanum á bls. 24, eftir kyni!

kallkyn	kvennkyn	hvørkikyn
lítil	lítil	lítið
óður	óð	ótt
gírigur	gírig	gírigt
høgur	høg	høgt

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Stigbend lýsingarorðini í tí kyni, tey standa í í kassanum á bls. 24!

grundstig	miðstig	hástig
lítil	minni	minst/ur
óður	óðari	óðastur
gírigur	gírigari	gírigastur
høg	hægri	hægst

Bend fýra av sagnorðunum, tú fanst í kassanum á bls. 24, her:

	eintal		fleirtal		fleirtal
navnháttur	3. pers. í nútíð	3. pers. í tátíð	tátíð	lýsingarh. í tátíð	boðsháttur
at bera	ber	bar	bóru	borið	berið
at rósa	rósar	rósaði/rósti	rósaðu/róstu	rósað	rósið
at spæla	spælir	spældi	spældu	spælt	spælið
at skipa	skipar	skipaði	skipaðu	skipað	skipið

Být talorðini í grundtøl, raðtøl skiftistøl!

grundtøl: ein · trý

raðtøl: sætti skiftistøl: tvinni

Krossorðagáta

		hvørjum-fall av eg	smákykt í sjónum	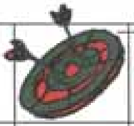	d	
blóman	s	m	æ	r	a	n
dreingja-navn	p	e	t	u	r	
dreingja-navn	a	g	i		t	2. persónur
aftan á m	n		tóni		tveir líka bókstav.	t
	n	á	l	í løtuni→	n	ú
	tátíð av at renna	r	a	n	n	

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Tín besta kærleikssøga

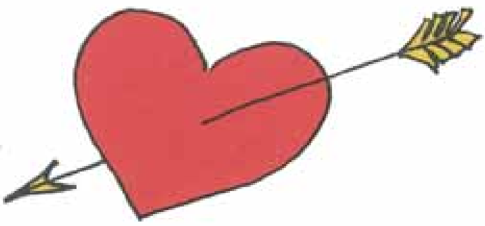

Fyrisøgn

Ása situr og skrivar sína fyrstu kærleikssøgu. Hetta er ein søga sum hon er byrjað uppá í skúlanum men hon heldur tað vera eitt sindur torført at skriva um hetta evnið í skúlanum tí allir næmingarnir eru yngri enn hon. Ása er elsti næmingur í skúlanum í Vík. Umframt hana ganga tveir dreingir í 7. flokki. Øll hini í flokkinum ganga í 6. flokki. Har eru nakrar aðrar gentur men tær hugsa ikki so nógv um kærleika sum hon. Tí vil Ása fegin sjálv skriva hesa søguna. Hon lesur tað sum hon hevur skrivað og hon heldur søguna vera góða. Søgan snýr seg um eina 13 ára gamla gentu sum er góð við ein drong í flokkinum men drongurin hevur hug á eini aðrari gentu. Ása hevur gjørt hugarok um persónarnar, tíðina, staðið og søgugongdina, og hon veit longu, hvørjar hendingar skulu fara fram í søguni. Hon hevur tó enn ikki hugsað rættiliga um, hvussu søgan skal enda. Ása fer inn í kamarið, tí har stendur teldan. Hon setur seg við telduborðið og tendrar telduna, tí hon heldur tað vera best at skriva søguna beinleiðis inn á telduna. Ása dugir væl við teldu, so tað er nógv lættari fyri hana at bøta um søguna, um hon hevur hana á telduni.

Finn umsøgn og grundlið í fyrisøgnini frá reglu 1-10 og set komma!
Set grøna striku undir høvuðssetningarnar og reyða striku undir eykasetningarnar frá reglu 11-17!

Finn sagnorðini í fyrisøgnini, sum standa í 3. persóni í nútíð! Tey standa á hesum reglum: 1, 1, 1, 2, 7, 8, 8, 9, 12, 13, 14, 14, 14, 15 og 16

situr	skrivar	er
heldur	vil	lesur
heldur	snýr	er
veit	hevur	stendur
setur	tendrar	dugir

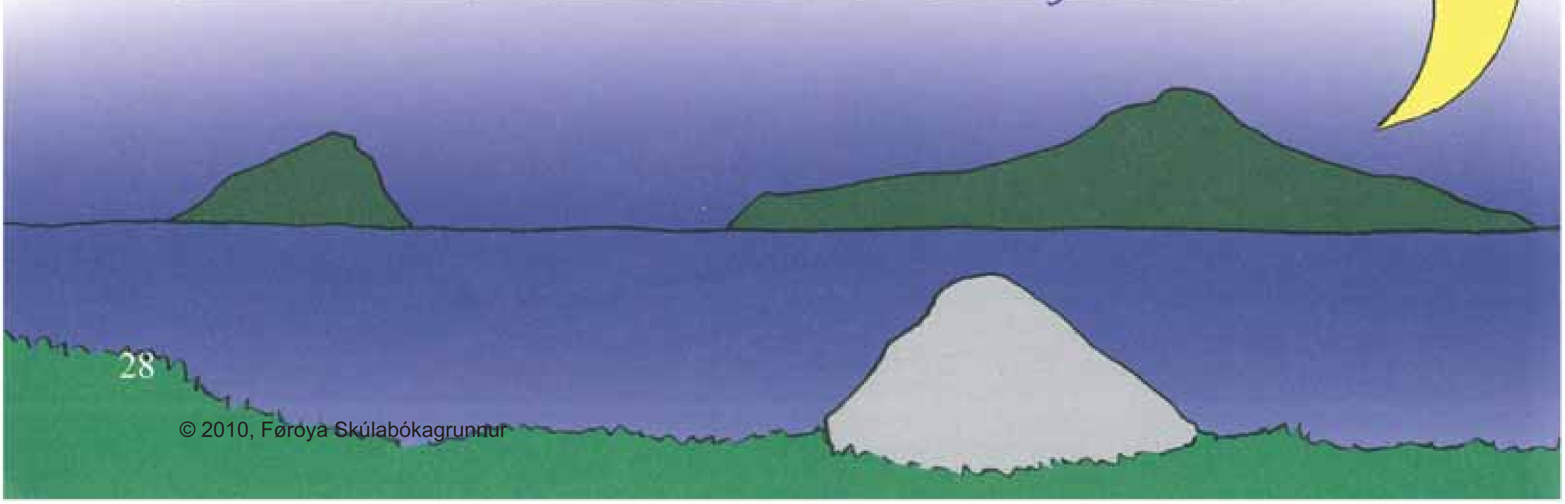

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Hvussu eita somu orð í tátíð?

sat	skrivaði	var
helt	vildi	las
helt	snúði	var
visti	hevði	stóð
setti	tendraði	dugdi

Frágreiðing!
Sagnorð, sum enda við *-ti*, *-di*, *-ði* ella *-aði* í tátíð eintali, eru *veikt bend*, og sagnorð, sum *onga* ending hava í tátíð eintali, eru *sterkt bend*!

Bend fýra av veikt bendu sagnorðunum úr fyrisøgnini og fýra av sterkt bendu sagnorðunum og skriva tey í talvuna!

navnháttur	nútíð eintal 3. pers	tátíð eintal	tátíð fleirtal	lýsingar-háttur í tátíð	boðsháttur í fleirtali
at skriva	skrivar	skrivaði	skrivaðu	hevur skrivað	skrivið
at vita	veit	visti	vistu	hevur vitað	vitið
at snúgva	snýr	snúði	snúðu	-„- snúð	snúgvið
at skula	skal	skuldi	skuldu	-„- skulað	
at tendra	tendrar	tendraði	tendraðu	-„- tendrað	tendrið
at sita	situr	sat	sótu	-„- sitið	sitið
at halda	heldur	helt	hildu	-„- hildið	haldið
at lesa	lesur	las	lósu	-„- lisið	lesið
at standa	stendur	stóð	stóðu	-„- staðið	standið

Hvussu eita somu sagnorð í 1. persóni í nútíð?
Dømi: eg skrivi

eg veit	eg skal	eg siti	eg lesi
eg snúgvi	eg tendri	eg haldi	eg standi

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Finn í fyrisøgnini 4 sagnorð, sum standa í lýsingarhátti í tátíð. Tey standa á reglu 2, 8, 11 og 13!

(er) byrjað (hevur) skrivað (hevur) gjørt (hevur) hugsað

Í fyrisøgnini eru 4 bundin navnorð í hvørkikyni. Tey standa á reglu 3, 11, 14 og 15! Skriva tey her:

evnið kamarið

staðið borðið

Finn 6 navnorð á reglu 11 og 12 og bend tey óbundin og bundin í hvørfalli eintali og fleirtali!

eintal		fleirtal	
óbundið ein/eitt	bundið hin/hitt	óbundið fleiri	bundið hinir/hinar/hini
eitt hugarok	hugarokið	hugarok	hugarokini
ein persónur	persónurin	persónar	persónarnir
eitt stað	staðið	støð	støðini
ein tíð	tíðin	tíðir	tíðirnar
ein søgugongd	søgugongdin	søgugongdir	søgugongdirnar
ein hending	hendingin	hendingar	hendingarnar

Finn orð úr fyrisøgnini, ið týða tað øvugta og skriva tey tvær ferðir!

síðstu	fyrstu	fyrstu	(1)
lætt	torført	torført	(3)
eldri	yngri	yngri	(4)
eingin	øll	øll	(5)
ringa	góða	góða	(9)
byrja	enda	enda	(13)
sløkkir	tendrar	tendrar	(15)
illa	væl	væl	(16)
torførari	léttari	léttari	(16)

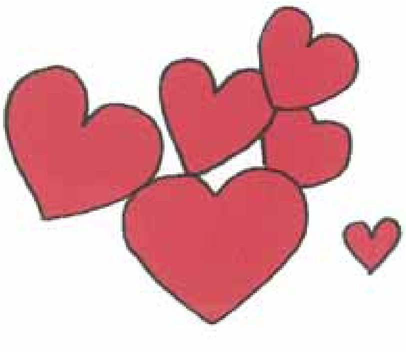

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Verður orðið skrivað við *ð* ella *g*? – Set ring um tað rætta og skriva orðið!

	ð	g	skriva orðið
sø g a	a	(s)	søga
a ð rar	(s)	v	aðrar
fe g in	t	(ø)	fegin
ta ð	(k)	o	tað
gó ð	(i)	l	góð
hu g	r	(g)	hug
sta ð ið	(e)	a	staðið
tí ð ina	(l)	g	tíðina
hu g arok	t	(a)	hugarok
vi ð	(r)	s	við
se g	t	(n)	seg
beinlei ð is	(æ)	u	beinleiðis
a ð rari	(k)	r	aðrari

Set bókstavirnar, har tú setti ring um ð ella g, rætt saman, so fært tú eitt navnorð, sum hevur okkurt við henda partin at gera!

kærleikssøgan

Set orðini í rætt stað í talvuni og skriva tey á regluna!

dreingir tær nógv kærleika hvørjar allar ára snýr gentur telduna

á	r	a					
t	æ	r					
n	ó	g	v				
s	n	ý	r				
a	l	l	a	r			
g	e	n	t	u	r		
h	v	ø	r	j	a	r	
t	e	l	d	u	n	a	
d	r	e	i	n	g	i	r
k	æ	r	l	e	i	k	a

Ára
tær
nógv
snýr
allar
gentur
hvørjar
telduna
dreingir
kærleika

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Skrínið

Vit hava í hesum partinum arbeitt við:

- høvuðs- og eykasetningum
- sambindingarorðum
- skyldskaparorðum

Tú skalt nýta setningarnar niðan fyri talvuna til hesa uppgávuna!
Talið í talvuni sigur, hvønn setning tú skalt hyggja at, og orðaflokkurin undir talinum sigur, hvat orð í hesum setningi, tú skalt nýta!
Skriva rætta orðið í niðasta puntin í talvuni!

1	2	3	4	5	6	7
sernavn	sagnorð	talorð	hjáorð	lýsingar-orð	navnorð	fyriset-ingarlið
Høgnar	fiskaði	tríggjar	heilt	stórar	toskar	í gjár

1. Høgnar er ein 13 ára gamal drongur.
2. Hann fiskaði við pápa sínum.
3. Bommpakkin kostaði tríggjar krónur.
4. Eg át eitt heilt stórt súrepli.
5. Eg sá tveir stórar hundar koma rennandi.
6. Høgnar fekk nakrar toskar.
7. Eg keypti mær eina fløgu í gjár.

Skriva setningin, tú setti niðast í talvuna, her:

Høgnar fiskaði tríggjar heilt stórar toskar í gjár.

Finn umsøgn, grundlið og ávirki!

Finn eisini umsøgn, grundlið og ávirki í teimum 7 setningunum omanfyri!

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Loys uppgávuna á sama hátt sum uppgávuna frammanfyri!

1	2	3	4	5	6	7
sernavn	sagnorð	navnorð	fyriset-ingarlið	sambind-ingarorð	fornavn	sagnorð í nútíð
Ása	skrivar	søguna	við hús	tí	hon	heldur

8	9	10	11	12	13	14
sambind-ingarorð	navnorð	fyriset-ingarlið	sagnorð	hjáorð	lýsingar-orð	fyriseting
at	børnini	í flokkinum	eru	ov	ung	til

15
navnorð
søguna

1. Ása skrivar eina søgu.
2. Hon skrivar um eina gentu og ein drong.
3. Ása er nøgd við søguna.
4. Hon situr við hús og skrivar.
5. Eg skundaði mær, tí mamma skuldi út.
6. Hon skuldi keypa.
7. Ása heldur søguna vera góða.
8. Eg haldi eisini, at søgan er góð.
9. Børnini skrivaðu stíl.
10. Øll í flokkinum skrivaðu stíl.
11. Tey eru ikki liðug enn.
12. Stílurin hjá Ásu er ov stuttur.
13. Mamma Ásu sigur, at Ása er ov ung at ganga úti um kvøldið.
14. Ása fer til vinkonu sína.
15. Hon vísir henni søguna.

Skriva setningin niðast í talvuni her og finn umsøgn, grundlið og set komma!

Ása skrivar søguna við hús, tí hon heldur,
at børnini í flokkinum eru ov ung til søguna

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Skriva høvuðssetningin úr talvuni her:

Ása skrivar søguna við hús,

Skriva eykasetningarnar her:

tí hon heldur,

at børnini í flokkinum eru ov ung til søguna

Hvat slag av eykasetningi eru hesir báðir eykasetningarnir?

1. orsakareykasetningur 2. sagnareykasetningur

Set grøna striku undir høvuðssetningarnar og reyða striku undir eykasetningarnar!

Ása var ov sein í skúla, tí hon hevði gloymt at seta vekjaraklokkuna at ringja. Hon setti seg niður og tók bókina fram. Lærarin spurdi hana, hví hon var ov sein. Ása segði, at hon hevði gloymt at seta klokkuna at ringja. Ása var kedd av, at hon kom ov seint í skúla. Hon var eisini illa fyri, tí hon ikki hevði etið morgunmat. Tá ið skúladagurin var av, fór Ása til hús at leggja seg. Hon læsti kamarsdyrnar, so eingin skuldi órógva hana. Hon sløkti eisini fartelefonina, tí hon visti, at besta vinkona hennara altíð plagdi at ringja til hennara aftan á skúlatíð.

Set bláa striku undir sambindingarorðini í brotinum omanfyri!

Set skyldskaparorðið í klombrum rætt inn á tómu regluna!

Systir mín spælir ofta við systur Ásu (systir). Systir Ásu er eitt ár eldri enn systir mín, men tær vita altíð okkurt at práta um (systir). Bróðir Ásu spælir eisini onkuntíð við yngra bróður (bróðir) mín, men teir klandrast ofta. Mostir mín býr í Havn (mostir) og fastir mín í Klaksvík (fastir). Eg plagi at vitja mostur (mostir) í summarfrítíðini og fastur (fastir) í heystfrítíðini. Dóttir (dóttir) mostur mína (mostir) er javngomul við meg, so vit plaga at fylgjast.

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Fyrisøgn!

Eg eri nú næstan liðug við søguna. Kanska fari eg at lesa hana upp í skúlanum, men eg veit ikki, um eg tori, tí eg vænti, at hini fara at flenna.

Eg havi skrivað eina rættiliga kærleikssøgu og roynt at lýst kenslurnar gjølla.

Gentan í søguni grætur tí drongurin ið hon hevur hug á er góður við eina aðra. Hon er øvundsjúk inn á hina gentuna og ger ymiskt sum hon seinni angrar. Drongurin er í eini ringari støðu tí honum dámar báðar genturnar og vil ikki gera aðra kedda.

Eg veit ikki heilt hvussu endin á søguni skal vera men eg vil hava at endin skal vera góður. Eg havi lisið nakrar kærleikssøgur og mær dámar best søgur sum enda væl.

Eg havi eisini teknað nakrar myndir til søguna. Eg havi ikki litað tær enn, men tað fari eg at gera. Eg havi prentað søguna út og lagt hana í skriviheftið. Hóast eg ikki eri liðug enn, so ætli eg mær at vísa læraranum hana. Kanska hann kann hjálpa mær at bøta um tað, ið eg havi skrivað.

Verður søgan heilt góð, fari eg kanska at senda hana til Barnablaðið, men eg vil ikki hava, at navnið á mær skal standa undir søguni.

Finn umsøgn, grundlið og set komma í fyrisøgnina frá reglu 6 – 12!
Set grøna striku undir høvuðssetningarnar og reyða striku undir eykasetningarnar í sama broti!

Finn sagnorð í fyrisøgnini, sum standa í 1. persóni nútíð. Tey standa á 1., 1., 2., 2., 2., 4., 10. og 15. reglu!

eg eri — eg tori — eg vil
eg fari — eg vænti — eg ætli
eg veit — eg havi

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Finn sagnorðini í fyrisøgnini, sum standa í tátíðar lýsingarhátti. Tey standa á 4., 4., 11., 13., 13. og 14. reglu!

havi skrivað — havi lisið — havi litað

(havi) roynt — havi teknað — havi prentað

Verður orðið skrivað við æ ella a! – Set ring um tað rætta og skriva orðið!

	æ	a	skriva orðið
næstan	(g)	s	næstan
vænti	(ú)	ø	vænti
fari	l	(k)	fari
rættiliga	(l)	s	rættiliga
hana	s	(i)	hana
kærleikssøga	(a)	l	kærleikssøga
grætur	(r)	t	grætur
aðra	t	(n)	aðra
ætli	(ø)	a	ætli
havi	v	(á)	havi
skal	i	(k)	skal
nakrar	l	(á)	nakrar
mær	(t)	r	mær
væl	(u)	t	væl
tað	t	(l)	tað
læraranum	(r)	u	læraranum

Set saman bókstavirnar, har tú setti ring um æ: gularøtur

Set saman bókstavirnar, har tú setti ring um a: kinakāl

Skriva orðini í bókstavarað!

gjølla øvundsjúk navnið ið skriviheftið liðug angrar Barnablaðið

1. angrar
2. Barnablaðið
3. gjølla
4. ið
5. liðug
6. navnið
7. skriviheftið
8. øvundsjúk

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Finn fruktir í kassanum og skriva tær inn í orðagátuna!

1t	R	I	S	K	A	P	P	I	L	S	I	N	A	T
2	S	Ú	R	E	P	L	I	V	A	R	K	Y	U	L
3	T	R	E	K	S	P	E	R	A	V	I	L	A	G
4	U	S	T	R	O	P	L	Æ	T	E	K	I	V	I
1n	A	N	A	N	A	S	R	E	L	K	A	S	T	I
5	P	O	S	K	I	T	R	F	E	R	S	K	A	T
6	L	A	R	T	V	Í	N	D	R	Ú	V	U	R	L
7	S	I	N	A	P	R	I	K	O	S	A	A	K	T
8	B	I	T	Æ	G	R	O	S	I	N	A	L	M	A
9	D	U	N	N	A	B	L	O	M	M	A	F	E	R
10	A	P	A	S	V	I	S	K	A	R	Ø	D	A	R
11	M	O	N	A	F	I	K	A	L	A	S	S	E	R

Skriva bókstavirnar í grønu puntunum her: PAÚALEKSKRA

Set teir rætt saman og fá eitt slag av køku omaná! SÚREPLAKAKA

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Merkisdagar og høgtíðir

Høgni og Silja fylla 14 ár í dag. Finn veg ígjøgnum báðar ballónirnar og vita, hvat tey bæði fáa í føðingardagsgávu, hvat tey fáa at eta, og hvat tey gera í føðingardegnum!
Í ballónini møtir tú ymiskum orðum. Set tey á rætta stað í talvuna niðanfyri!

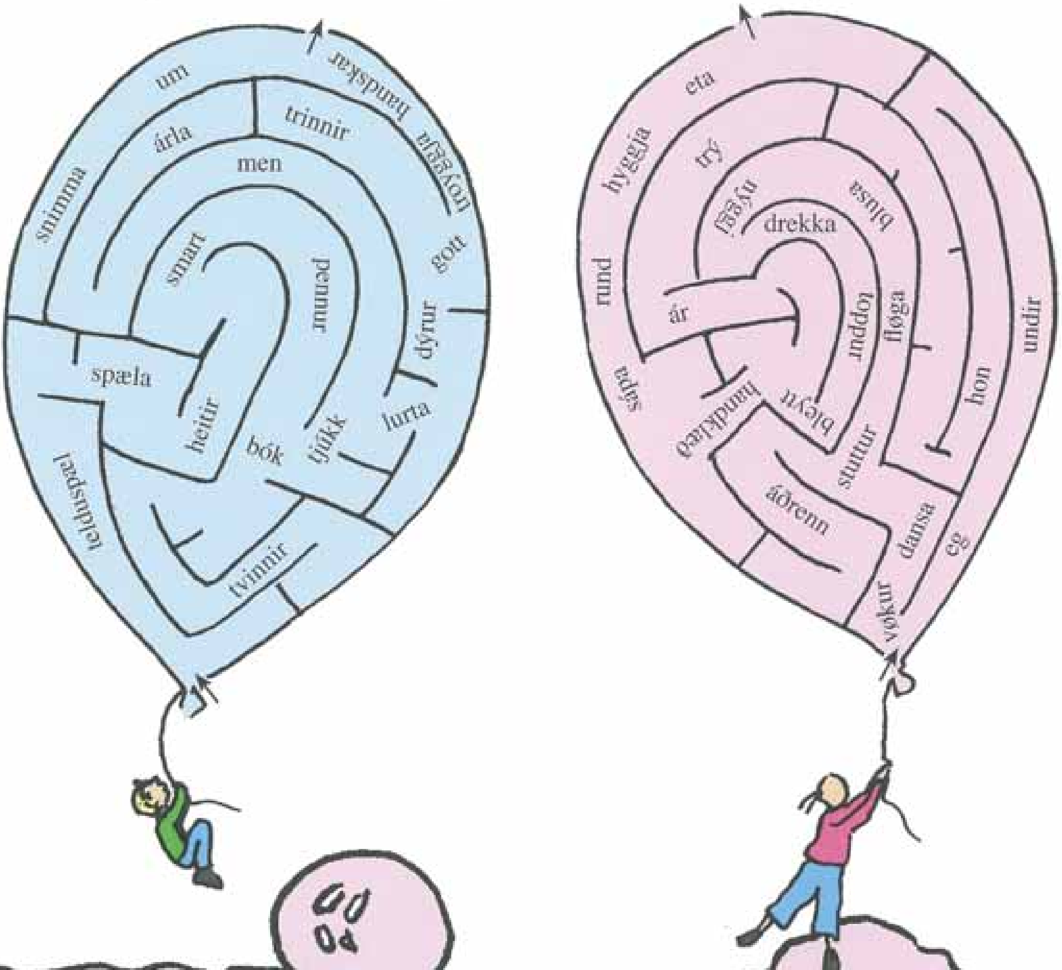

Skriva navnorðini, tú møtti í ballónini hjá Høgna, undir navnorð:		Skriva navnorðini, tú møtti í ballónini hjá Silju, undir navnorð:	
lýsingarorð	navnorð	lýsingarorð	navnorð
smart	troyggja	rund	sápa
tjúkk	bók	nýggj	fløga
dýrur	pennur	bleytt	handklæð
heitir	handskar	stuttur	toppur
gott	teldupæl	vøkur	blusa

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Set lýsingarorðini, tú møtti í villiniborgini, saman við teimum navnorðum, tey hóska til!
Hvat gera børnini í føðingardegnum? – Skriva øll sagnorðini, tú møtti í báðum villiniborgunum, her:

spæla | hyggja | eta
lurta | dansa | drekka

Set navnorðini, tú møtti í báðum villiniborgunum, eftir bókstavarað í talvuna!

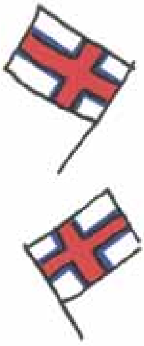

b	l	u	s	2 a				
b	ó	k						
f	l	ø	9 g	10 a				
h	a	3 n	d	k	l	æ	ð	7 i
h	a	4 n	d	s	k	a	6 r	
p	e	8 n	n	u	r			
s	5 á	p	a					
1 t	e	l	d	u	s	p	æ	l
t	o	p	p	u	11 r			
t	r	o	y	g	g	j	a	

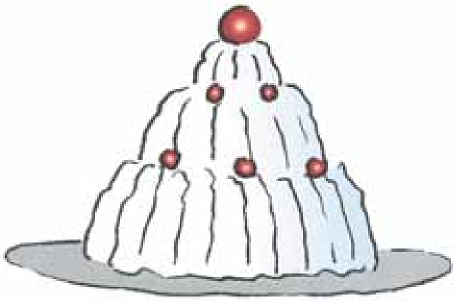

Set saman bókstavirnar frá 1-11. Høgni og Silja eru tannáringar

Bend sagnorðini, tú møtti í villiniborgunum í talvuna!

	eintal		fleirtal		fleirtal
navnháttur	3. persónur í nútíð	tátíð		lýsingarh. í tátíð	boðsháttur í fleirtali
at drekka	drekkur	drakk	drukku	drukkið	drekkið
at spæla	spælir	spældi	spældu	spælt	spælið
at lurta	lurtar	lurtaði	lurtaðu	lurtað	lurtið
at hyggja	hyggur	hugdi	hugdu	hugt	hyggið
at eta	etur	át	ótu	etið	etið
at dansa	dansar	dansaði	dansaðu	dansað	dansið

Hvussu eita somu sagnorð í 1. persóni í nútíð?

eg drekki - eg spæli - eg lurti - eg hyggi - eg eti - eg dansi

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Set sagnorðini úr villiniborgunum eftir bókstavarað í talvuna!

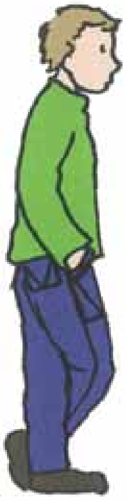

d	a	[4] n	s	a	
d	r	e	k	k	[5] a
e	t	a			
[1] h	y	g	[3] g	j	a
l	[2] u	r	t	a	
s	p	æ	l	a	

Set saman bókstavirnar frá 1-5. Børnini hugna sær í føðingardegnum.
Skriva lýsingarorðini úr villiniborgunum her í øllum kynum!

kallkyn	kvennkyn	hvørkikyn
heitur	heit	heitt
smartur	smørt	smart
tjúkkur	tjúkk	tjúkt
dýrur	dýr	dýrt
góður	góð	gott
rundur	rund	runt
nýggjur	nýggj	nýtt
bleytur	bleyt	bleytt
stuttur	stutt	stutt
vakur	vøkur	vakurt

Vel 6 av lýsingarorðunum og stigbend tey í kallkyni. Minst til, at lýsingarorð í kallkyni enda við *-ur* í hástigi!

grundstig	miðstig	hástig
heitur	heitari	heitastur
smartur	smartari	smartastur
dýrur	dýrari	dýrastur
rundur	rundari	rundastur
nýggjur	nýggjari	nýggjastur
bleytur	bleytari	bleytastur
vakur	vakrari	vakrastur

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Hvat fáa tey at eta og drekka í føðingardagnum? Finn fjaldan mat og drekka í kassanum og skriva tað í bókstavarað!

S	I	B	O	L	L	A	R	A	D
P	I	T	S	A	S	A	L	A	T
A	B	E	M	G	K	U	L	S	R
N	A	B	A	K	A	K	A	O	B
N	N	U	K	Ø	F	Ø	S	D	U
U	A	D	Ø	K	F	K	A	A	L
K	N	I	K	U	I	U	N	V	A
Ø	K	N	U	Í	S	M	J	A	E
K	Ø	G	R	L	E	A	U	T	R
U	K	S	E	R	T	N	Y	N	T
R	U	B	O	M	M	N	I	U	L

Tvørturum:

b: bollar b: bomm í: ís

k: kakao p: pitsa s: salat

Niðureftir:

b: banankøku b: buding

k: kaffi k: køkumann

l: lagkøku l: lasanju

p: pannukøkur s: smákøkur

s: sodavatn t: te

Tú fært 3 minuttir til hesa uppgávuna!
Tú fyllir! – Hvat ynskir tú tær í føðingardagsgávu? – Skriva ynskislistan!

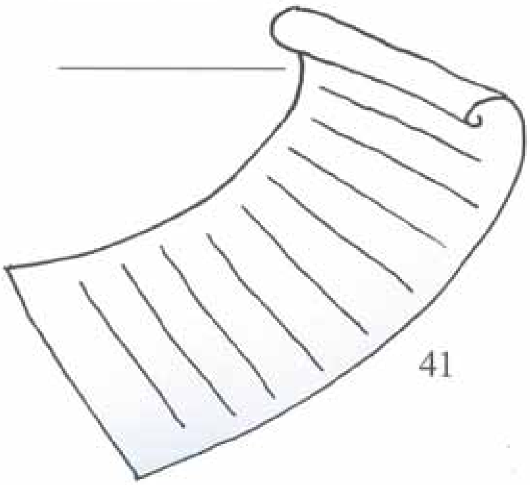

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Tú fært tríggjar minuttir til hesa uppgávuna!
Vel tríggjar lutir av ynskislistanum og lýs teir! – Tú skalt hugsa um útsjónd, t.d. stødd, hædd og lit.
Tú skalt bara brúka lýsingarorð!

Dømi:	sjampo:	dýrt, vælangandi, gult
	bók:	tjúkk, góð, spennandi, stuttlig, drúgv

lutur: **lýsing:**

Tú fært tríggjar minuttir til hesa uppgávuna!
Hvat fara tit at gera í tínum føðingardegi? – Skriva orð ella setningar!

Orð, ið siga okkurt um eitt virksemi ella eina gerð, eru sagnorð. Set striku undir sagnorðini omanfyri!
Tú skalt bjóða í tín føðingardag! – Hvør verður boðin?
Skriva nøvnini her:

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Ger tær innbjóðingarkort!

Finn fjaldar høgtíðir og merkisdagar og skriva teir á næstu síðu!

T	N	K	Y	N	D	L	L	S	M	E	S	S	A	M	K	I	P	O	G
O	O	P	L	S	D	G	R	Æ	K	A	R	I	S	M	E	S	S	A	U
L	R	R	A	J	Ó	L	A	A	F	T	A	N	A	S	B	E	R	T	L
L	Ð	Ó	R	E	P	I	O	Y	U	T	R	E	L	K	R	Ó	A	S	L
A	O	V	A	M	U	F	E	R	M	I	N	G	F	Y	U	L	G	S	B
K	Y	T	R	E	R	I	F	Ø	Ð	I	N	G	A	R	D	A	G	U	R
S	A	Ø	J	Ó	A	N	S	Ø	K	A	H	J	L	A	L	V	Ú	N	U
M	S	K	H	V	Í	T	U	S	U	N	N	A	R	R	E	S	T	D	D
E	T	A	F	R	H	J	P	Á	S	K	I	R	A	D	Y	Ø	F	A	L
S	E	S	I	L	V	U	R	B	R	Ú	D	L	E	Y	P	K	R	L	E
S	V	F	L	A	G	G	D	A	G	U	R	K	L	Æ	P	A	E	A	Y
A	N	L	K	J	A	F	Ø	S	T	U	L	Á	V	I	N	T	D	G	P
A	A	M	I	K	K	J	A	L	S	M	E	S	S	A	L	Æ	S	S	G
V	A	R	M	A	K	E	L	D	U	S	T	E	V	N	A	B	A	S	D
S	E	R	H	J	Æ	P	O	H	G	M	N	A	A	D	V	E	N	T	U
A	L	L	A	H	A	L	G	A	N	N	A	D	A	G	U	R	R	E	I
N	D	Ý	R	A	B	I	Ð	I	D	A	G	U	R	T	R	A	S	V	E
M	K	O	L	Æ	P	Á	S	V	E	S	T	A	N	S	T	E	V	N	A
V	E	R	D	S	T	Y	E	Y	S	T	A	N	S	T	E	V	N	A	D

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Skriva her:

messur og søkur:

tollaksmessa, ólavsøka, kyndilsmessa, grækarismessa, jóansøka, mikkjalsmessa

stevnur:

norðoyastevna, sundalagsstevna, varmakeldustevna, vestanstevna, eystanstevna

høgtíðir og halgidagar:

jólaaftan, hvítusunna, páskir, føstuláviint, dýrabiðidagur

merkisdagar:

próvtøka, dópur, brúdleyp, gullbrúdleyp, ferming, føðingardagur, silvurbrúdleyp, flaggdagur, allahalgannadagur

Hygg í ein kalendara og vita, nær hesir dagar eru, og hvønn dag í viku, hesir dagarnir eru í ár!

	dato	dagur
jólaaftan:		
ólavsøka:		
kyndilsmessa:		
grækarismessa:		
tollaksmessudagur:		
flaggdagur:		
dýrabiðidagur:		
páskadagur:		
hvítusunnudagur:		

Dagar og mánaðir verða skrivaðir við lítlum!

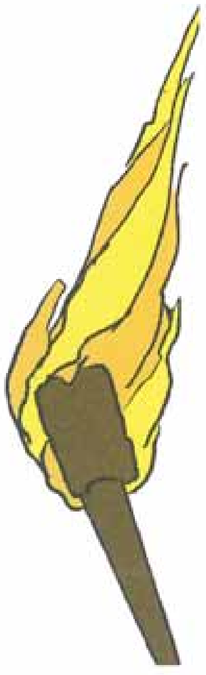

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Bløð

Aftursøgn

Bløð ella dagbløð eru tíðindabløð, sum siga frá tí, sum er í samfelagnum. Summstaðni í verðini koma bløðini út hvønn einasta dag, aðrastaðni koma tey út eina ferð ella nakrar ferðir um vikuna. Tað merkir, at tað eru fólk, sum dag og nátt arbeiða, so at vit fáa lisið um alt tað nýggjasta, næstan beint sum tað hevur verið! Ofta eru tað politiskir flokkar, sum reka bløðini. Soleiðis fáa teir sett fram síni sjónarmið júst so, sum teir vilja hava tey at ljóða. Men bløð kunnu eisini vera óheft og lata øll sjónarmið koma framat. Nú á døgum eru bløðini vanliga politiskt óheft.

Í bløðunum ber til at lesa um politikk, búskap, ítrótt, móta og mangt, mangt annað.

Fyrsta føroyska blaðið var Færingetidende, sum kom út fyrstu ferð 13. mai 1852. Bara níggju ferðir kom blaðið út. 8. desember 1877 kom Dimmalætting út fyrstu ferð. Hesi bløðini vórðu øll skrivað á donskum máli. Í januar mánaði 1890 komu Føringatíðindi. Tey vóru fyrsta blað, sum varð skrivað á føroyskum máli.

Síðan ta tíð eru mong bløð komin afturat.

Set striku undir lyklaorðini í aftursøgnini. Tó í mesta lagi 15!
Skriva tey her:

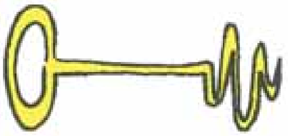

____

____

____

____

____

____

Les aftursøgnina aftur, ella lærarin lesur hana fyri øllum flokkinum!

Skriva aftursøgnina, so sum tú minnist hana. Tú kanst nýta lyklaorðini til hjálpar at minna teg á tekstin, men tú skalt ikki hyggja í sjálvan tekstin!

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Aftursøgn!

Loys orðagátuna!

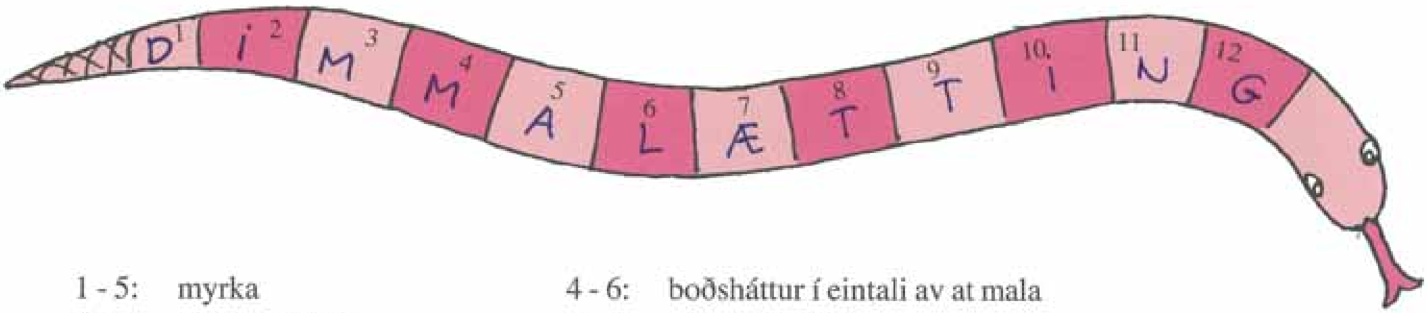

1 - 5:	myrka	4 - 6:	boðsháttur í eintali av at mala
6 - 8:	tátíð av at lata	7 - 8:	tátíð av at eita
7 - 9:	vindrætningur	8 - 9:	tvey eins hjáljóð
9 - 12:	lutur - ella eitt stað, har avgerðir verða tiknar		

Set bókstavirnar frá 1-12 saman: dimmalætting

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Vit lesa eitt blað saman

Fyrisøgn

Høgnar, Beinta, Ása, Hanna, Silja og Høgni skulu í eina viku í starvsvenjing á Dimmalætting saman við tvíburunum Búgva og Tóka úr Havn. Hetta er ikki vanlig starvsvenjing sum tann í framhaldsdeildini, men eitt tilboð til nakrar 7. floks næmingar ymsastaðni úr Føroyum. Børnini fara at búgva saman í Havn, arbeiða saman og vera saman í frítíðini.

Á Dimmalætting fara tey at hyggja at, hvussu eitt blað verður gjørt. Tey skulu kanna eftir, hvat blaðfólkini skriva um, hvørjar spurningar tey seta, og hvønn tey spyrja. Tey fara eisini at hyggja at uppseting, yvirskriftum, teksti og myndum, og tey skulu somuleiðis hyggja at lýsingunum.

Ætlanin er so, at børnini sjálv skulu skriva onkra greinina, og at tey skulu kunna standa fyri eini blaðútgávu, tá ið tey koma aftur á sín skúla.

Børnini fara at búgva saman í eini íbúð á Ternuryggi saman við tveimum lærarum, Jóhonnu og Símuni, sum vanliga starvast á Venjingarskúlanum í Havn. Børnini og lærararnir hava avtalað at hittast á Farstøðini sunnukvøldið kl. hálvgum níggju, tí at tá kemur ferjan úr Suðuroynni.

Set tøl frá 1 - 8 aftan fyri orðini, soleiðis at tey verða skipað eftir bókstavarað, og skriva so orðini í bókstavarað!

tvíburunum 7 tilboð 6 arbeiða 1 frítíðini 3

Suðuroy 5 blað 2 verður 8 íbúð 4

1. arbeiða
2. blað
3. frítíðini
4. íbúð
5. Suðuroy
6. tilboð
7. tvíburunum
8. verður

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Verður orðið skrivað við i ella y! – Set ring um tað rætta og skriva orðið!

	i	y	skriva orðið
v i ka	g	a	vika
m y ndum	e	l	myndum
t i lboð	r	s	tilboð
sp y rja	i	ý	spyrja
h y ggja	s	s	hyggja
D i mmalætting	e	t	Dimmalætting
y virskrift	l	i	yvirskrift
f y ri	t	n	fyri
Ternur y ggi	r	g	Ternuryggi
h i ttast	i	u	hittast
ikk i	n	r	ikki

Set saman bókstavirnar, har tú setti ring um i: grein og y: lýsing

Finn øll sernøvnini í fyrisøgnini. – Tey eru 17 í tali!

Høgnar, Beinta, Ása, Hanna, Silja, Høgni, Dimmalætting, Búgva, Tóka, Havn, Føroyum, Ternuryggi, Jóhonnu, Símuni, Farstøðini, Suðuroynni, Venjingarskúlanum

Til hesa uppgávuna skalt tú nýta Heimsatlas!
Hvørjum bygdum koyra hesi børnini framvið á veg til Havnar?

Hanna (úr Fuglafirði): __________

Høgnar (úr Vági): __________

Silja og Høgni (úr Sandavági): __________

Hygg í ferðaætlanina! – Nær skulu tey fara frá húsum, so tey eru í Havn kl. 20.30?

Beinta (úr Klaksvík): __________
Ása (úr Haldórsvík): __________
Høgnar (úr Vági): __________
Hanna (úr Fuglafirði): __________
Silja og Høgni (úr Sandavági): __________

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Frágreiðing:

Fornøvn verða nýtt í staðin fyri onnur orð, ofta navnorð ella sernøvn!
Vit í yvirskriftini „Vit lesa eitt blað saman“ er eitt persónsfornavn, sum stendur í 1. persóni í fleirtali!

Persónsfornøvnini eru hesi:

	eintal	**fleirtal**
1. persónur	eg	vit
2. persónur	tú	tit
3. persónur	hann, hon, tað	tey

Persónsfornøvnini verða bend í føllum!

	1. persónur	**2. persónur**	**3. persónur**		
eintal					
hvørfall	eg	tú	hann	hon	tað
hvønnfall	meg	teg	hann	hana	tað
hvørjumfall	mær	tær	honum	henni	tí
hvørsfall	mín	tín	hansara	hennara	tess
fleirtal					
hvørfall	vit	tit	teir	tær	tey
hvønnfall	okkum	tykkum	teir	tær	tey
hvørjumfall	okkum	tykkum	teimum	teimum	teimum
hvørsfall	okkara	tykkara	teirra	teirra	teirra

Set persónsfornøvn rætt á tær tómu reglurnar!

Eg fari til Havnar í eina viku. Eg gleði meg, tí eg skal vera í starvsvenjing á Dimmalætting. Vit eru 8 børn ymsastaðni úr Føroyum. Eg kenni ein av dreingjunum. Hann býr í Sandavági. Eg møtti honum á eini legu í Vatnsoyrum. Hann eigur eina tvíburasystur. Hon eitur Silja, men eg kenni hana ikki. Tey koma bæði til Havnar í starvsvenjing. Vit skulu øll búgva í eini íbúð á Ternuryggi. Tveir lærarar skulu búgva saman við okkum.
Teir arbeiða á Venjingarskúlanum. Eg gleði meg at hitta tey bæði. Eg havi

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

ikki møtt teimum fyrr, men mamma kennir Jóhonnu. Hon heldur hana vera fitta. Eg vóni ikki, at tey eru ov strong, so vit ikki sleppa út, tí eg vil so fegin sleppa oman í býin ein túr. Eg vænti, at vit fara í biograf og kanska út at eta.

Persónsfornøvn í eintali ávirka, hvussu sagnorðini verða bend!

Dømi:	eg skrivi	tú skrivar	hann skrivar
	eg fari	tú fert	hon fer

Bend hesi sagnorð í 1., 2. og 3. persóni í nútíð:

1. persónur	**2. persónur**	**3. persónur**
eg veit	tú veitst	hann veit
eg geri	tú gert	hann ger
eg dugi	tú dugir	hann dugir
eg beri	tú bert	hann ber

Frágreiðing:

Ávísingarfornøvn verða nýtt, tá ið víst verður á okkurt!

Ávísingarfornøvnini eru: tann hin hesin hasin

Tann bendist soleiðis:

	kallkyn	**kvennkyn**	**hvørkikyn**
eintal			
hvørfall	tann	tann	tað
hvønnfall	tann	ta	tað
hvørjumfall	tí	teirri/tí	tí
hvørsfall	tess	teirrar	tess
fleirtal			
hvørfall	teir	tær	tey
hvønnfall	teir	tær	tey
hvørjumfall	teimum	teimum	teimum
hvørsfall	teirra	teirra	teirra

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Frágreiðing:

Tað endar næstan altíð við *-ð*, uttan tá tað er eitt ávísingarfornavn í kvennkyni hvønnfalli, t.e. tá tað knýtir seg at einum kvennkynsorði – Hygg í talvuna!

Dømi: Eg sá *ta* gomlu *konuna*.
Eg kom til *ta* lítlu *bygdina*.

Set *tað* ella *ta* á tær tómu reglurnar!

Tað regnar. Tað hevur regnað í allan dag. Eg vóni, at tað skjótt fer at slíta í. Eg tók tað bláa regnskjólið við mær út. Mamma bað meg fara í ta bláu skjúrtuna, men eg tímdi ikki í hana. Eg fór heldur í ta grønu blusuna. Tað er gott at hava nógv klæði at velja í. Í gjár sá eg ta fittu gentuna, sum eg havi so góðan hug á. Hon hevur tað vakrasta hárið, eg nakrantíð havi sæð. Tað er reydligt og purlut. Tað er ikki so løgið, at allir dreingirnir fjeppast uppi í henni.
Eg tók ta svørtu taskuna við mær í skúla. Í henni havi eg tað svarta penalarhúsið. Eg legði eisini nakrar góðar fløgur í taskuna, m.a. ta nýggjastu fløguna hjá mínum yndisbólki. Tað fer helst at verða væl dámt av mínum floksfeløgum.
So fari eg kanska at royna at lokka ta fittu gentuna inn í okkara flokshøli í fríkorterinum, so hon eisini kann sleppa at hoyra ta góðu fløguna.

Hvørjum falli stendur tað undirstrikaða fornavni í!

Eg sá gentuna koma.	hvørfalli
Eg spurdi hana, um hon kom inn í okkara stovu.	hvønnfalli
Hon segði ja.	hvørfalli
Eg setti meg niður.	hvønnfalli
Hon setti seg hjá mær.	hvørjumfalli
Eg hugdi upp á ta vøkru gentuna.	hvønnfalli
Hon hugdi eisini upp á meg og smíltist.	hvønnfalli
Tað kendist frálíkt at sita undir liðini á henni.	hvørjumfalli

HVØR HVØNN hvørjum HVØRS

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Yrkisbókmentir

Frágreiðing:
Yrkisbókmentir eru tekstir, sum snúgva seg um veruleikan, og fagurbókmentir eru søgur ella annað, sum alt er íspunnið!

Být hesar bøkur og tíðarrit sundur í yrkisbókmentir og fagurbókmentir!

Skriva bøkurnar í bókstavarað!

Yrkisbókmentir:

Fiskar
Føroya flora
Føroya jarðfrøði
heimsatlas
Heimsins lond

Heimur okkara · Alfrøði
Mannakroppurin
Søgufrøði

Fagurbókmentir:

7 dagar í helviti
Harry Potter
Hvør fjalir seg í...
Mannjagstran
Pippi

Regin og Sára
Salmiakk og spøkl
Oyggin í havinum

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Frágreiðing:

Orðið yrkisbókmentir er samansett navnorð, sett saman av navnorðunum yrki og bókmentir.
Navnorð verða sett saman við stovnsbinding ella hvørsfalsbinding.
Í stovnsbindingini setur tú stovnin á fyrra navnorðinum saman við seinna navnorðinum.
Dømi: fjall + maður = fjallmaður
Í hvørsfalsbinding setur tú hvørsfalli av fyrra navnorðinum saman við seinna navnorðinum.

Dømi: bátur + maður = bát*s*maður

Set navnorðini saman og set ring um stovnsbinding ella hvørsfalsbinding!

			stovnsbinding	hvørsfalsbinding
lampa + skermur	=	lampuskermur	l	(t)
regn + skjól	=	regnskjól	(k)	s
summar + frítíð	=	summarfrítíð	(a)	h
bátur + manning	=	bátsmanning	v	(e)
kaffi + koppur	=	kaffikoppur	(f)	ø
fótur + bóltur	=	fótbóltur	(f)	k
sól + brillur	=	sólbrillur	(i)	f
skip + manning	=	skipsmanning	f	(l)
toy + klemma	=	toyklemma	(s)	t
hestur + vognur	=	hestavognur	l	(d)
dukka + hús	=	dukkuhús	æ	(u)
fløga + spælari	=	fløguspælari	s	(k)
te + kanna	=	tekanna	(t)	r
telda + borð	=	telduborð	d	(a)
hond + bóltur	=	hondbóltur	(o)	d
bilur + hús	=	bilhús	(v)	e
hús + smiður	=	húsasmiður	t	(f)
bóltur + spæl	=	bóltspæl	(a)	k
lummi + lykt	=	lummalykt	j	(é)

Set bókstavirnar saman har tú hevur sett ring um stovnsbinding og hvørsfalsbinding, so fært tú tvey samansett navnorð :

kaffistova og teldukafé

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Finn fjaldar yrkisbókmentir!

F	L	Y	T	I	F	U	G	L	A	R	T	O	L	I
Ø	M	A	N	N	A	K	R	O	P	P	U	R	I	N
R	O	L	Á	S	A	E	R	R	O	P	K	H	T	F
O	N	F	L	F	E	R	I	Ð	A	S	G	E	F	R
Y	Ð	R	M	O	P	E	R	A	L	Æ	Ó	I	L	Ó
S	U	A	A	S	A	V	B	F	I	O	Ð	L	O	Ð
K	L	Ð	N	E	R	Y	T	A	R	T	A	S	R	S
B	S	I	A	E	R	F	G	R	Ø	M	R	U	A	K
A	V	N	K	I	T	R	A	S	T	E	A	K	L	A
R	Í	O	K	I	U	S	L	Æ	N	B	Ð	O	V	P
N	H	E	I	M	S	A	T	L	A	S	Ø	S	S	A
A	B	N	N	R	E	O	Í	T	R	Ó	T	T	U	R
S	F	L	A	G	G	S	Ø	G	A	N	E	U	S	R
P	I	O	R	F	Ó	T	B	Ó	L	T	U	R	Y	Í
Ø	S	T	R	Í	Ð	S	Á	R	I	N	I	A	S	T
L	T	E	L	E	F	O	N	B	Ó	K	I	N	T	E

Skriva tær í bókstavarað:

Á: Álmanakkin

F: Flytifuglar

F: Føroysk Barnaspøl

H: Heilsukostur

L: Litflora

M: Mondul

S: Stríðsárini

F: Flaggsøgan

F: Fróðskaparrit

G: Góðaráð

H: Heimsatlas

M: Mannakroppurin

O: Orðafar

T: Telefonbókin

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Yrkistekstir í einum blaði

Fyrisøgn

Børnini komu í øllum góðum til Havnar sunnukvøldið. Á Farstøðini hittu tey tvíburarnar og báðar lærararnar, sum skulu taka sær av teimum hesa vikuna. Tey fóru niðan á Ternurygg, har tey fingu ein bita at eta. Aftaná fingu tey eitt sindur at vita um arbeiðið komandi vikuna.

Børnini hava nú verið á Dimmalætting í ein dag. Tey hava sæð, hvussu eitt blað verður gjørt, og tey hava saman við báðum lærarunum kannað, hvørjir tekstir eru í einum blaði. Komandi dagarnar skulu tey sjálv skriva tekstir til blaðið.

Silja og Tóki skulu gera eitt ummæli av einum filmi, sum gongur í Havnar Bio, og skriva eina grein um, hvat ungfólk í Havn takast við eftir skúlatíð.

Høgnar og Hanna skulu skriva eina frásøgn frá onkrari ítróttahending. Tey hava tosað um at skriva um ein fótbóltsdyst, antin í gentu- ella í dreingjadeildini. Tey hava verið og kannað, hvørjir dystir verða spældir í Gundadali, og tey hava funnið útav, at dreingjaliðini hjá HB og NSÍ spæla mikukvøldið, og gentur 14-17 ár hjá B36 og Víkingi spæla hóskvøldið.

Ása og Høgni skulu skriva eina grein um Gomlu Havnina. Teimum dámar báðum væl søgu og hava bæði lisið nógv um hetta evnið. Tey hava hugsað um at gera eina myndafrásøgn.

Beinta og Búgvi skulu skriva bókaummæli. Beinta hevur júst lisið „Oyggin í havinum“ og Búgvi „Brennivargurin“, so tey fara at ummæla hesar báðar. Tey fara á Býarbókasavnið í kvøld at læna bøkurnar, so ummælini verða skrivað so skjótt sum gjørligt.

Finn í fyrisøgnini 6 samansett navnorð!

ítróttahending	fótbóltsdyst
dreingjadeildini	myndafrásøgn
bókaummæli	Býarbókasavnið

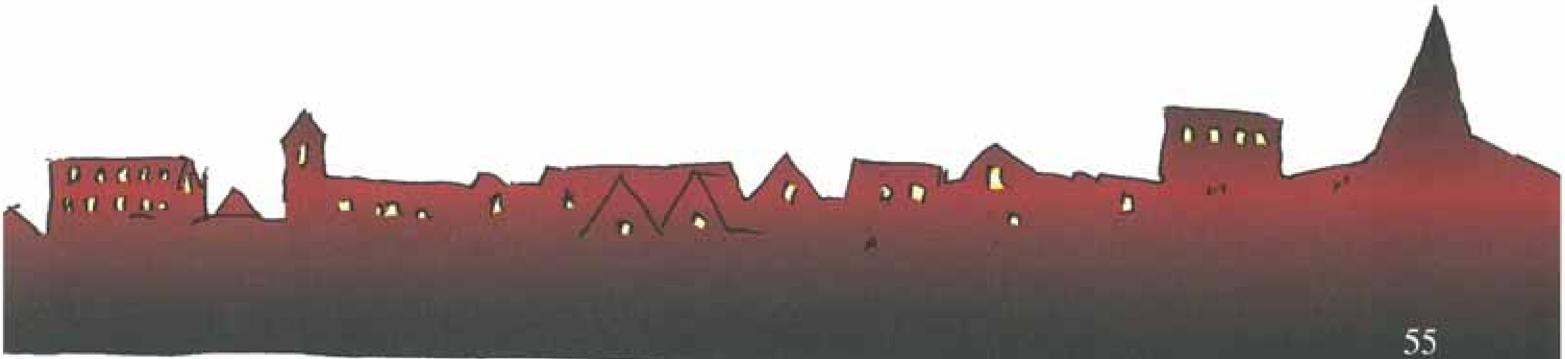

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Finn 11 sagnorð, sum standa í lýsingarhátti í tátíð! Tey standa á 6., 6., 7., 8., 14., 15., 15., 16., 20., 21. og 25. reglu.

hava verið	hava tosað	hava lisið
hava sæð	hava verið	hava hugsað
verður gjørt	hava kannað	verða skrivað
hava kannað	hava funnið	

Finn í fyrisøgnini 5 bundin navnorð í hvørkikyni! Tey standa á 1., 4., 9., 17. og 20. reglu.

sunnukvøldið	arbeiðið	blaðið
mikukvøldið	evnið	

Finn í fyrisøgnini 22 sernøvn!

Havnar	Høgnar	Ása
Farstøðini	Hanna	Høgni
Ternurygg	Gundadali	Gomlu Havnina
Dimmalætting	HB	Beinta
Silja	NSÍ	Búgvi
Tóki	B36	„Oyggin í havinum"
Havnar Bio	Víkingi	„Brennivargurin"
Býarbókasavnið		

Finn tað øvugta av hesum orðum í fyrisøgnini, og skriva tað orðið tvær ferðir!

ongum	øllum	øllum	(1)
ringum	góðum	góðum	(1)
oman	niðan	niðan	(3)
hvørgum	báðum	báðum	(7)
áðrenn	eftir	eftir	(12)
illa	væl	væl	(20)

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Krossorðagáta

			aftan á m	tvey ymisk hjáljóð	teksta-slag	fylgjandi bókstavir
	h	u	n	d	u	r
fyriseting →	ú	r	boðgev-ing	s	m	s
felags-skapur / sambind.	s	t	tað sama sum vigaði		m	aftan á p
a	fyriseting	a	v	djór → / grønt og gult	æ	r
t	dreingja-navn → / sjúka	p	á	l	l	gentu-navn
á / besta tíð ↳	p	o	trý eins sjálvljóð	i	i	i
m	e	t	aftan á s / trý eins hjáljóð	t	aftan á b / áðrenn l	d
koyra burtur	s	t	r	i	k	a
tað øvugta av vát	t	u	r	r	aftan á k	2. bók-stavur
	tvey eins hjáljóð	r	r	tátíð av at liggja	l	á

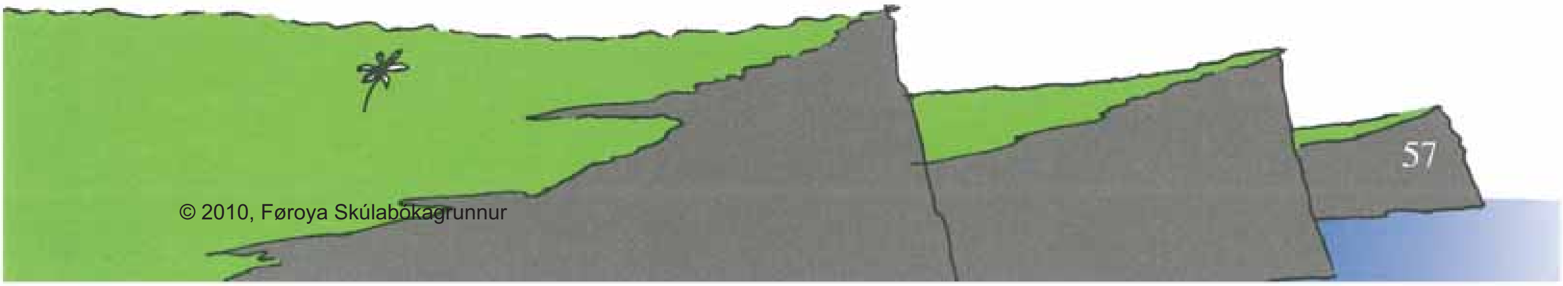

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Hvat stendur í einum blaði?

Frágreiðing:

Vit seta ymisk tekn í skrivaðan tekst, so at hann verður lættari at skilja. Yvirskriftin „Hvat stendur í einum blaði?“ er ein spurningur. So at øll skilja tað, seta vit eitt spurnartekn aftan fyri tekstin. Vanligastu teknini eru hesi:

punktum	komma	kolon	gásareygu	spurnartekn	rópitekin	

Rópitekn verður sett eftir boðs- ella ynskissetningar!

Dømi: Gott vikuskifti!
Lat hurðina aftur!

Kolon verður sett framman fyri beinleiðis ella hugsaða talu, og *gásareygu* verða sett um tað, sum sagt verður!

Dømi: Hann segði: „Eg komi í morgin.“
Ég hugsaði við mær sjálvari: „Nú er spælið tapt.“

Set 8 punktum í tekstin. Finn so umsøgn og grundlið og set komma!

Silja og Tóki vóru í biograf mánakvøldið tey sóu ein kærleiksfilm sum júst er komin til landið filmurin er spildurnýggjur tey vóru til frumframsýningina øll atgongumerkini vóru seld men tey bæði sluppu inn ókeypis tí at tey skuldu ummæla filmin
Silja og Tóki eru samd um at filmurin var góður Silja var fleiri ferðir um at fara at gráta men Tóki sigur at hann ikki hevur felt eitt einasta tárið
nú skulu tey bæði ummæla filmin og tað halda tey vera eitt sindur torført tey ætla at byrja við at siga eitt sindur um hvat filmurin snýr seg um og síðan fara tey at siga sína meining um tað ið tey halda vera gott og vánaligt við filminum.

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Set orðini framman fyri punktum í talvuna í somu raðfylgju sum í tekstinum!

m	á	n	a	k	v	ø	l	d	2 i	ð						
3 l	a	n	d	i	ð											
s	p	i	l	d	u	r	8 n	ý	g	g	j	u	r			
1 f	r	u	m	f	r	a	m	s	ý	n	i	n	g	i	n	a
f	i	l	4 m	i	n											
g	ó	ð	5 u	r												
t	á	r	7 i	ð												
t	o	r	f	ø	6 r	t										

Set bókstavirnar í gráu puntunum rætt saman: filmurin

Skriva fyrsta orðið eftir komma í talvuna, – set x við, um setningurin er høvuðssetningur ella eykasetningur og skriva, hvat slag av eykasetningi talan er um í eykasetningunum!

fyrsta orðið í setninginum	høvuðssetn-ingur	eykasetn-ingur	slag av eykasetningi
sum		x	afturbeindur
men	X		
tí		x	orsakar
men	X		
og		X	sambindingar
hvat		X	spurnar
og		X	sambindingar
ið		X	afturbeindur
at		X	sagnar
at		X	sagnar

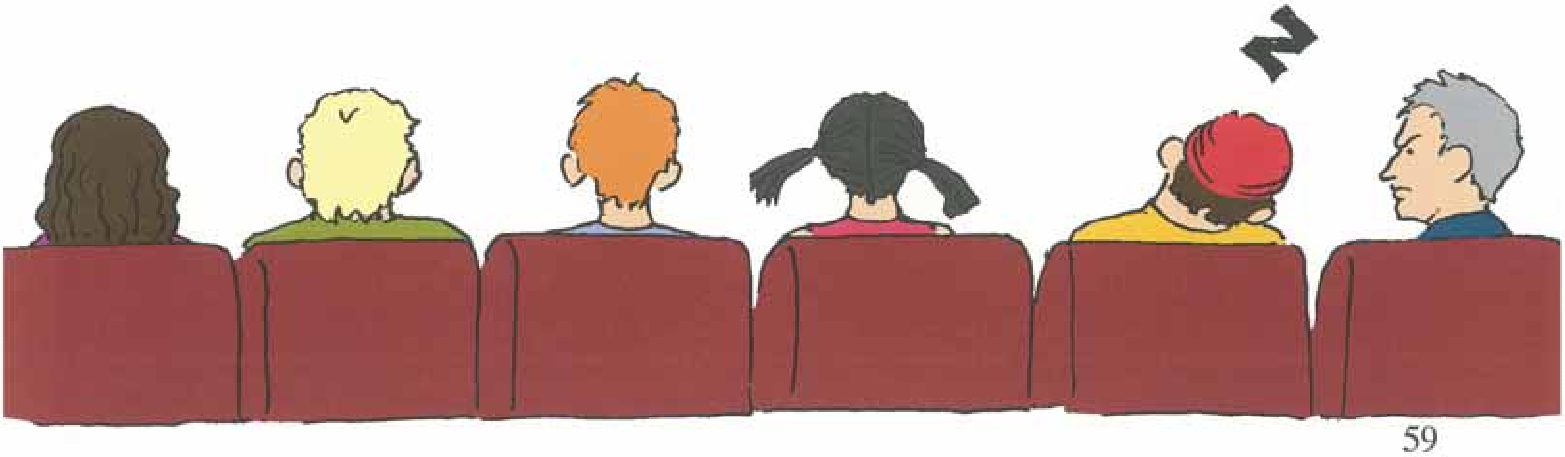

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Set tekn í tekstin niðanfyri!
Í tekstinum eru 7 punktum og 13 komma.
Set eisini kolon og gásareygu, har beinleiðis tala er, rópitekn eftir boðssetning og spurnartekn eftir spurning!

s t g f j l
Høgnar og Hanna fara at hyggja eftir fótbólti Tað er ein dystur millum
l t r s d f l æ g ó
genturnar hjá B36 og Víkingi Áðrenn tey fóru segði Høgnar við Honnu Eg haldi at
s e b m a d á r
vit skulu hava eitt kort við sum vísir at vit arbeiða á Dimmalætting Hví
s ð l s a v l r ø s r
skulu vit tað spurdi Hanna Tí so sleppa vit ókeypis inn svaraði Høgnar Tað er
s a s l m y p g
ikki neyðugt helt Hanna tí barna- og ungdómsdystir eru altíð ókeypis
í g j p f o e v k a
Koma tit ikki ein túr við spurdi Hanna hini men tey høvdu úr at gera og
f n k ð i t l i
kundu ikki koma Hugnið tykkum segði Búgvi tá tey fóru og Høgnar og
d j v i h
Hanna svaraðu sum við ein munn Hugnið tykkum somuleiðis

Set saman bókstavirnar oman fyri orðini framman fyri punktum og komma, so fært tú tvey orð, sum hava okkurt samband við fótbólt!

frásøgn dómaraseðil

Set seinasta orðið í gásareygunum inn í talvuna í bókstavarað!

D	i	m	m	a	l	æ	t	t	i	n	g
i	n	n									
n	e	y	ð	u	g	t					
ó	k	e	y	p	i	s					
s	o	m	u	l	e	i	ð	i	s		
t	a	ð									
t	y	k	k	u	m						
v	i	ð									

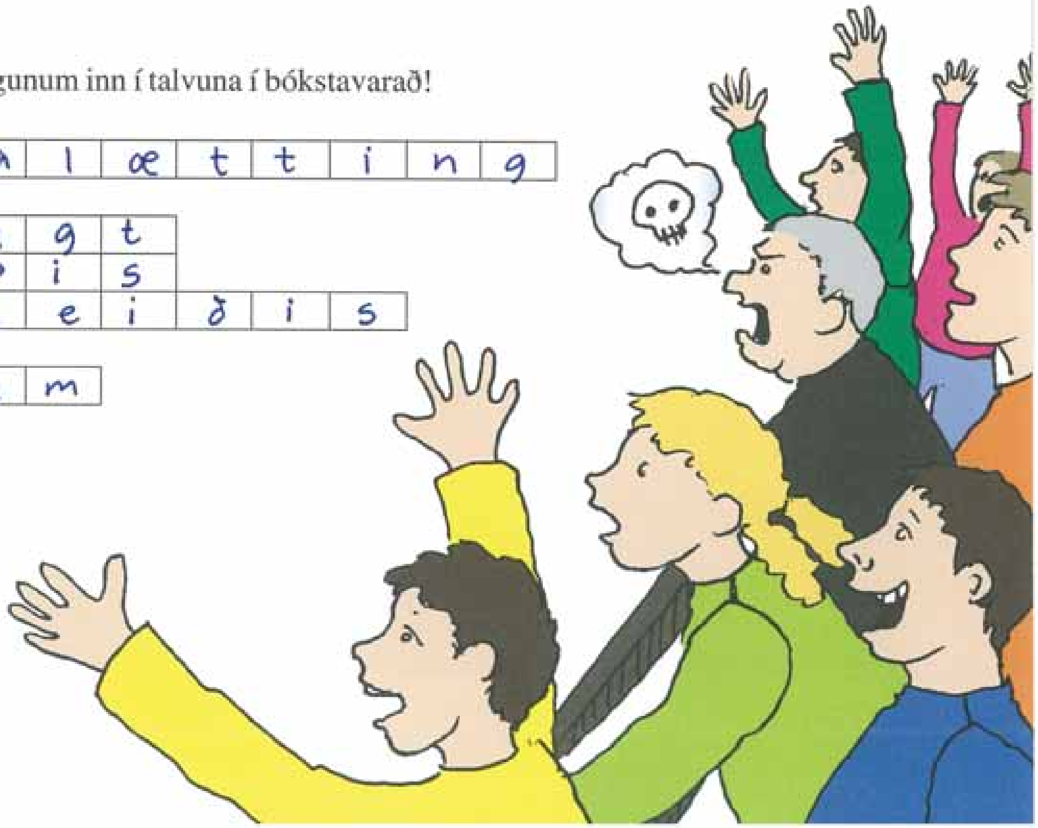

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Finn 12 villur á myndini høgrumegin!

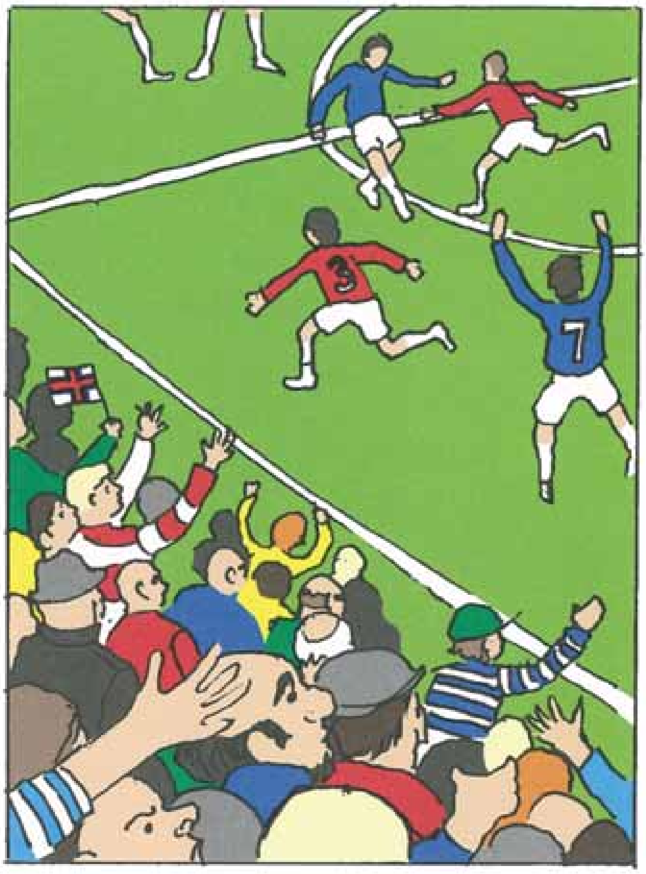

Skriva villurnar her:

flagg	genta	fløska	bóltur
linjuverji	drongur	ur	bein
tal	fótbóltskógvur	koppur	maður

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Samskifti

Høgnar skal biðja Silju koma í biograf. Hann skal siga henni, hvør filmur gongur, hvar hann gongur, og nær hann byrjar. Tey skulu eisini gera eina avtalu um at hittast.

Tú fært 10 minuttir til hesa uppgávuna!
Ger tekstirnar til telefonsamrøðuna, sms-boðini, teldubrævið og kjattið!
Tú skalt skriva samrøðuna ímillum Høgnar og Silju, so at bæði skilja boðini!

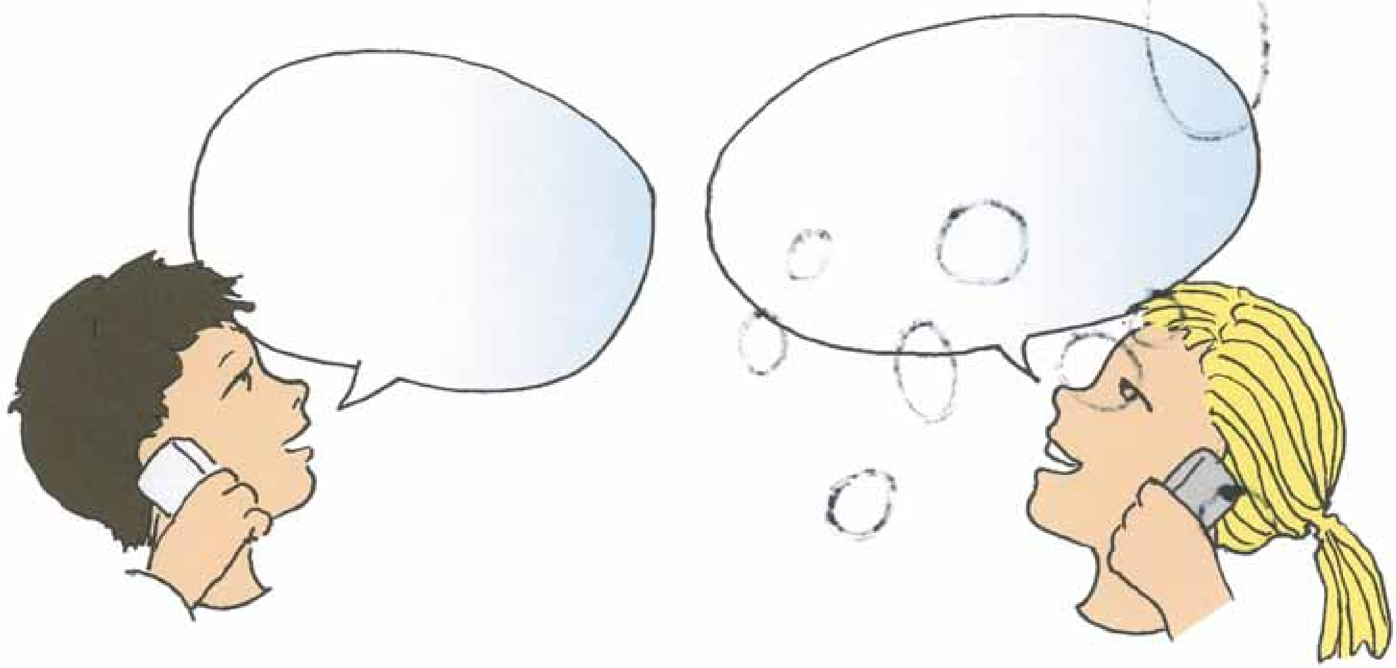

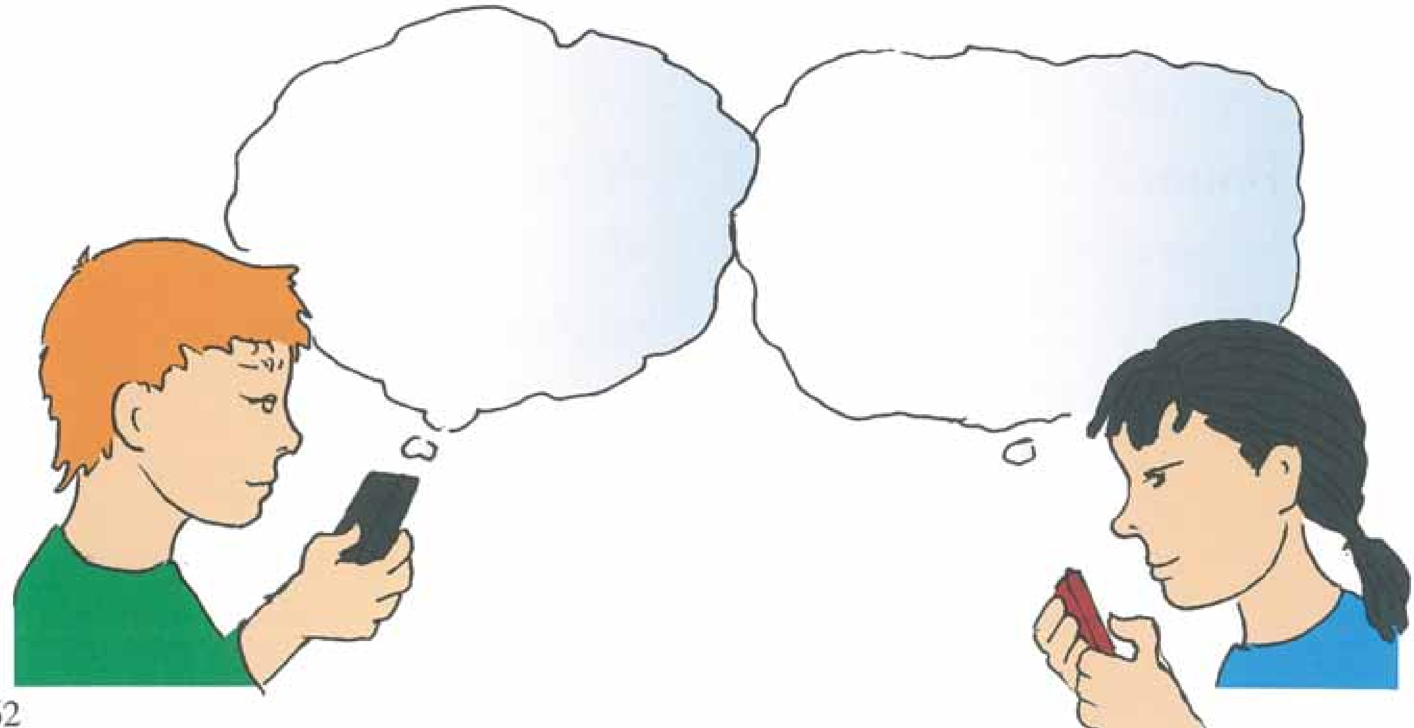

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

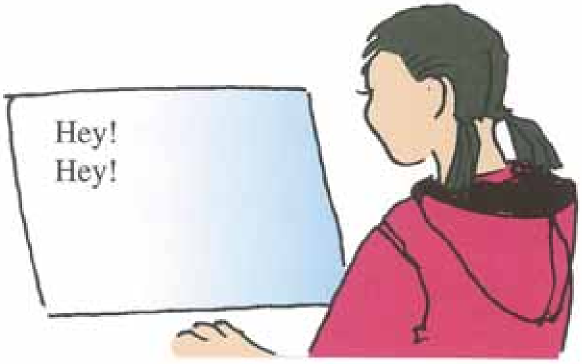

Skriva kjattið millum Høgnar og Silju!

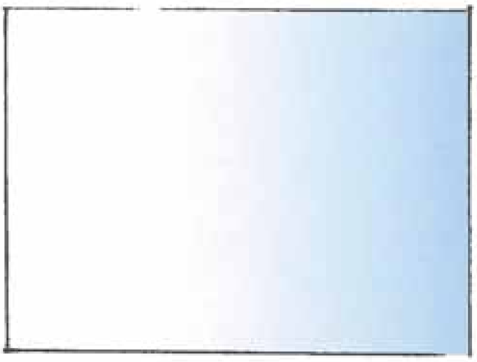

Skriva teldubrævið hjá Høgnar til Silju.

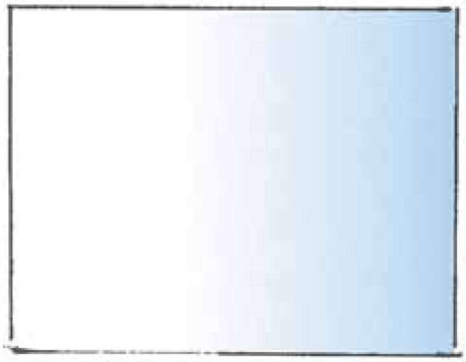

Skriva svarið hjá Silju.

Tú skalt avtala okkurt við besta vinmann tín ella bestu vinkonu tína.

Hvønn samskiftismøguleika velur tú? ________________________

Skriva samskiftið tykkara millum!

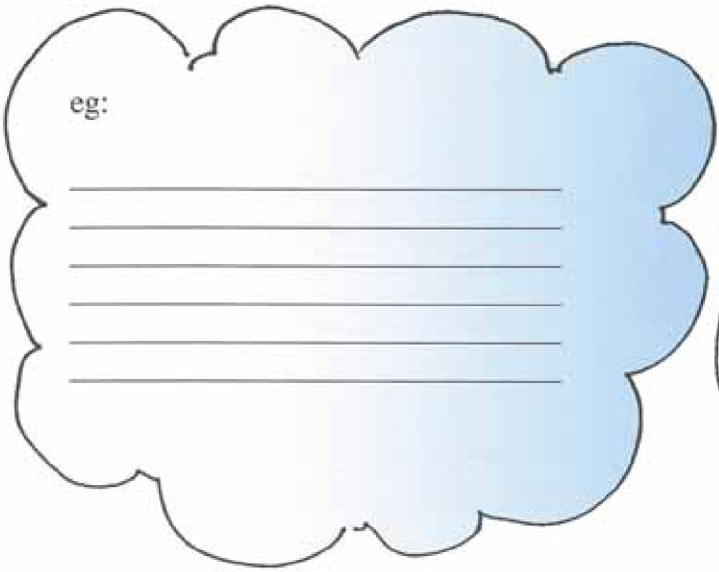

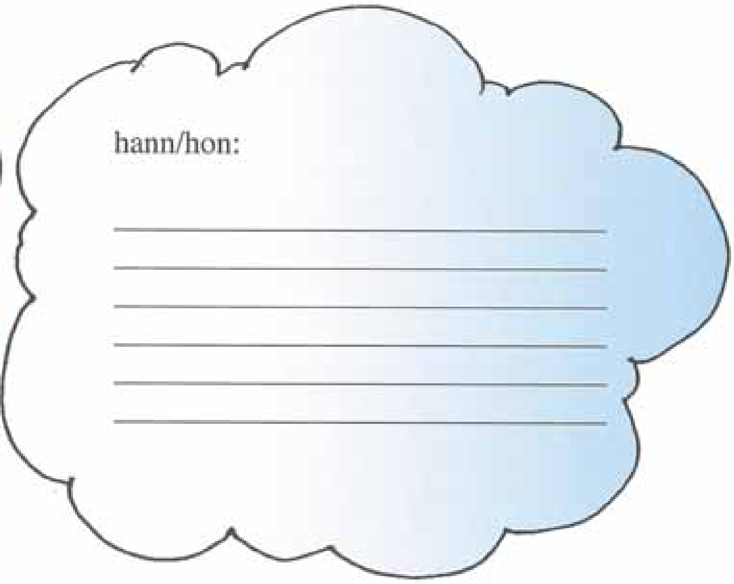

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Foreldur tíni skuldu, tá ið tey vóru ung, gera eina avtalu uttan at hittast. Hvønn samskiftismøguleika heldur tú, tey nýttu? ____________________

Skriva samskiftið her:

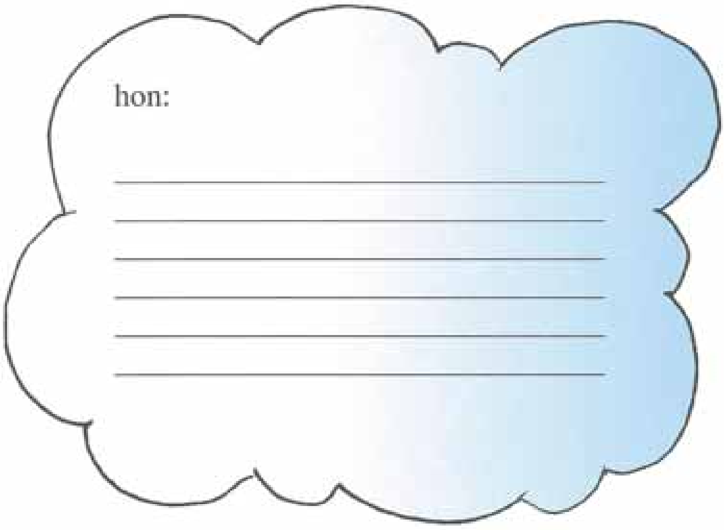

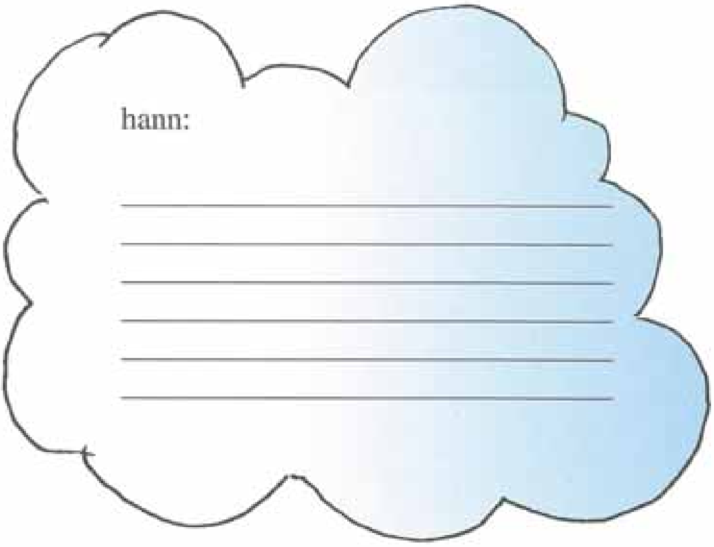

Omma og abbi tín skuldu gera eina avtalu, tá ið tey vóru ung, uttan at hittast! Hvønn samskiftismøguleika heldur tú, at tey nýttu? ____________________

Skriva samskiftið her:

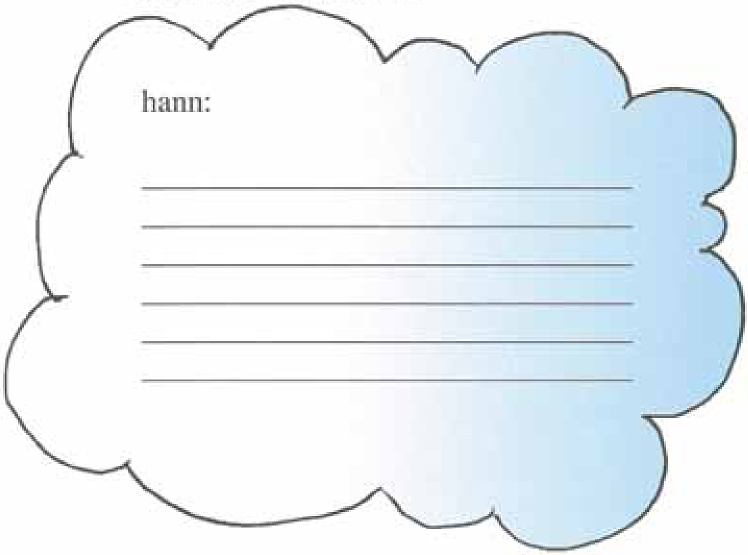

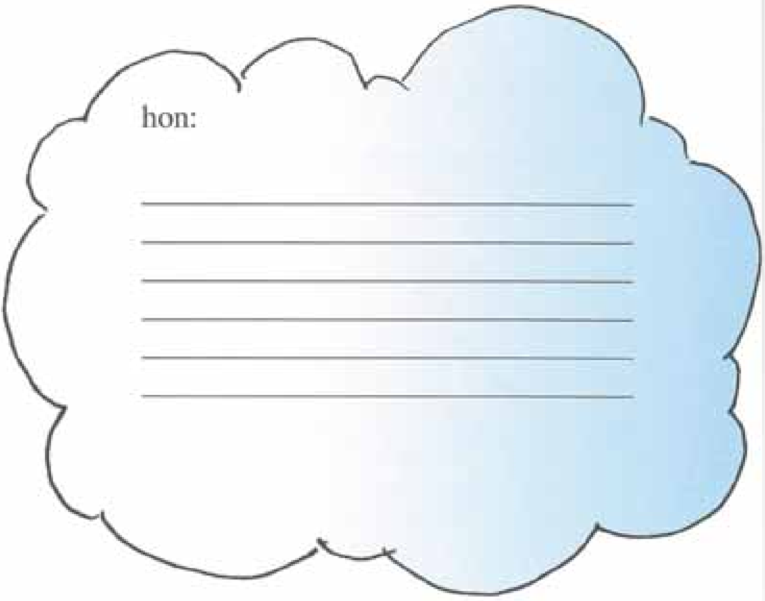

Hvørjar samskiftismøguleikar kennir tú?

____

____

____

____

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Vit gera eina samrøðu

Frágreiðing!
Spurnarfornøvn verða nýtt, tá ið vit spyrja um okkurt. Spurnarfornøvnini eru *hvør* og *hvat*!

Dømi: *Hvør* var handa gentan, sum skeyt málið?
Hvat heldur tú um dystin?

Spurnarfornøvnini bendast soleiðis:

eintal	kallkyn	kvennkyn	hvørkikyn
hvørfall	hvør	hvør	hvat
hvønnfall	hvønn	hvørja	hvat
hvørjumfall	hvørjum	hvørjari	hvørjum
hvørsfall	hvørs	hvørjar	hvørs
fleirtal			
hvørfall	hvørjir	hvørjar	hvørji
hvønnfall	hvørjar	hvørjar	hvørji
hvørjumfall	hvørjum	hvørjum	hvørjum
hvørsfall	hvørja	hvørja	hvørja

Hvørjum falli stendur spurnarfornavni í?

Hvat segði tú?	hvønnfalli
Hvørjum fylgdist tú við?	hvørjumfalli
Hvørs sonur ert tú?	hvørsfalli
Hvat gert tú?	hvønnfalli
Hvørja gentu dámar tær best?	hvønnfalli
Hvør eigur teg?	hvørfalli
Hvør gongur her?	hvørfalli
Hvønn spælir tú við?	hvønnfalli
Hvørjir eru tit?	hvørfalli
Hvørji børn koma við?	hvørfalli
Hvørjari gentu møtti tú?	hvørjumfalli

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

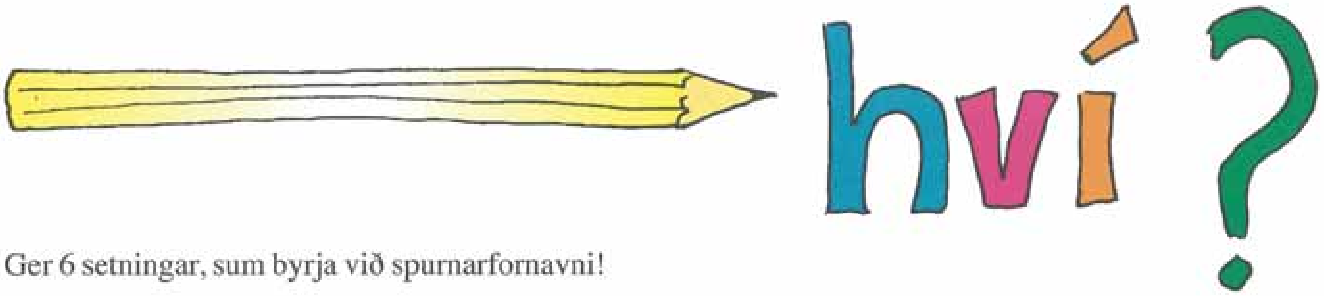

Ger 6 setningar, sum byrja við spurnarfornavni!

Frágreiðing!
Vit nýta eisini spurnarhjáorðini, tá ið vit spyrja um okkurt! Spurnarhjáorðini eru t.d. *hvar, hví, hvussu og nær*!

Silja og Tóki skulu gera eina samrøðu við tvey 14 ára gomul børn í Havn, – eina gentu og ein drong. Tey skulu fáa at vita, hvat ungfólk í Havn takast við eftir skúlatíð.

Tú fært 10 minuttir til hesa uppgávuna!
Hjálp Silju og Tóka at fyrireika samrøðuna. Hvørjar spurningar skulu tey seta børnunum. Skriva í minsta lagi 12 spurningar!
Minst til at seta spurnartekn eftir spurningin!

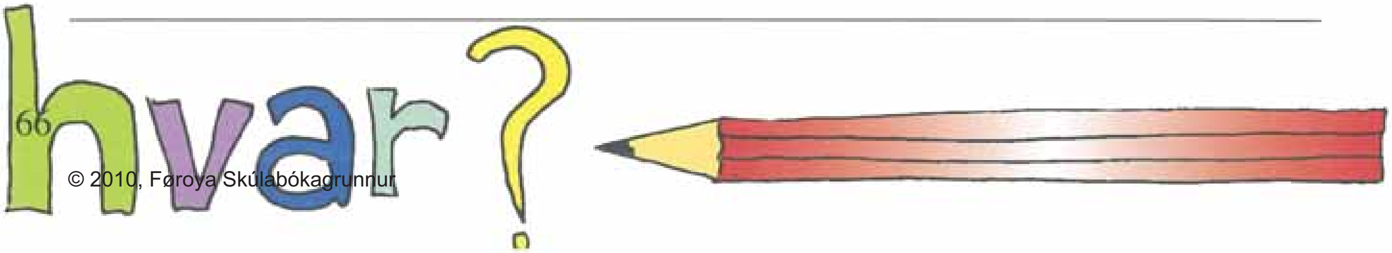

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Silja og Tóki spyrja teg somu spurningar. Svara teimum!

Í hesari uppgávuni er svarið skrivað. Skriva tú spurningin!

spurningur	svar
	Tí eg ikki orkaði upp.
	24. desember.
	Til Onglands.
	Eg dugi ikki at syngja.
	Hálvgum átta.
	Nei, eg fari at venja.
	Føroyskt.
	Blaðfólk.
	Svimji og spæli blokkfloytu.
	Mikudagur.
	Eg eri størri.
	Í morgin.
	15 tær bestu.
	Tí eg var og svam.

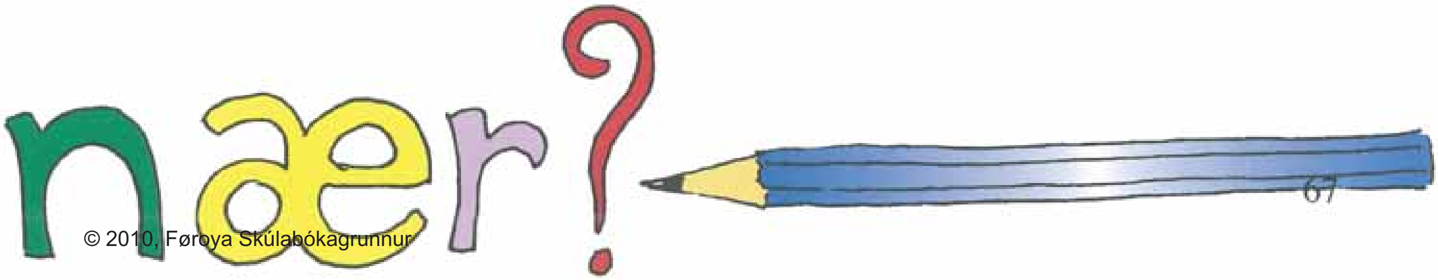

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Krossorðagáta

	spurnar-hjáorð	lýsingarh. tátíð av at verja	drongur → / óð í høvdinum	á	2. per-sónur ↓	t
spurnar-fornavn	h	v	ø	r	høvuðs-staður	ú
ansin	v	a	r	i	n	
	u	r	drongur	sjálvljóð / góðan hárvøkst	u	? og kellingin
	s	t	ó	l	u	r
aftan á r →	s	gudur → / 20. bókst.	l	o	k	i
klokkan	u	r	i	ð	áðrenn t / tvey eins sjálvljóð	s
	aftan á k		trý eins sjálvljóð nóti	i	i	i
ósann-indini	l	y	g	n	i	n

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Bókaummæli

Fyrisøgn

Beinta og Búgvi fara oman í miðbýin tey ætla sær á bókasavnið at læna tvær bøkur sum tey skulu ummæla Búgvi býr í Havn so hann kennir Havnina bæði væl og virðiliga hann vísir Beintu hvar øll støðini eru ið hon bara hevur hoyrt onnur tosað um tey ganga fram við ítróttarøkinum tvey lið spæla fótbólt á niðara vølli her hevur Beinta verið áður tí hon hevur spælt fótbólt í nógv ár

Tey bæði ganga fram við SMS. Her eru bæði bilar og fólk. Búgvi møtir eini gentu úr flokkinum, so tey steðga á at práta. Gentan vil vita, hvar tey fara, og hvussu gongur á Dimmalætting. Tey bæði láta væl at og siga, at tað er rættiliga stuttligt sjálvi at sleppa at royna seg sum blaðfólk.

Veðrið er gott, og niðri í miðbýnum eru nógv fólk. Nøkur standa uttan fyri biografin, og onnur hava leitað sær oman á Vaglið. Beinta og Búgvi fara inn á bókasavnið. Búgvi finnur skjótt báðar bøkurnar. Hann hevur altíð gingið nógv á bókasavninum, so hann veit, hvar allar bøkurnar standa.

Áðrenn tey fara til húsa aftur, fara tey ein túr inn á teldukaféina. Hølið er fult av fólki. Tey flestu sita við teldurnar, men nøkur sita og práta. Búgvi spælir eitt spæl saman við nøkrum øðrum dreingjum, og Beinta setur seg at kjatta.

Set punktum í fyrisøgnina frá reglu 1 - 6!
Finn umsøgn og grundlið í sama brotið og set komma!
Set grøna striku undir høvuðsetningarnar og reyða striku undir eykasetningarnar í brotinum.

Finn úr fyrisøgnini 4 bundin navnorð í hvørkikyni! Tey standa á 1., 12., 13. og 18. reglu.

bókasavnið	Vaglið
veðrið	hølið

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Finn 7 navnorð í 1. brotinum í fyrisøgnini!
Minst til, at navnorð broytist alt eftir, hvørjum tali og falli tað stendur í.
Skriva tey í talvuna í hvørfalli, eintali og fleirtali, óbundin og bundin!

óbundið		bundið	
eintal	fleirtal	eintal	fleirtal
miðbýur	miðbýir	miðbýurin	miðbýirnir
bókasavn	bøkasøvn	bókasavnið	bókasøvnini
bók	bøkur	bókin	bøkurnar
stað	støð	staðið	støðini
ítróttarøki	ítróttarøki (r)	ítróttarøkið	ítróttarøkini
fótbóltur	fótbóltar	fótbólturin	fótbóltarnir
vøllur	vallir	vøllurin	vallirnir

Finn í fyrisøgnini 12 sagnorð, sum standa í 3. persóni nútíð eintali! Tey standa á 2., 3., 3., 5., 8., 8., 9., 10., 14., 15., 19. og 20. reglu.

býr	hevur	gongur	veit
kennir	møtir	er	spælir
vísir	vil	finnur	setur

Finn í fyrisøgnini 4 sagnorð, sum standa í lýsingarhátti í tátíð og enda við -ð!

verið	tosað	leitað	gingið

Bend hesi sagnorð: kenna, spæla, finna, tosa, møta, ganga, vísa og búgva

navnháttur	3.pers í nútíð	tátíð	tátíð í fleirt.	lýsingarh. í tátíð	boðsháttur í fleirtali
at kenna	hann kennir	kendi	kendu	kent	kennið
at spæla	- spælir	spældi	spældu	spælt	spælið
at finna	- finnur	fann	funnu	funnið	finnið
at tosa	- tosar	tosaði	tosaðu	tosað	tosið
at møta	- møtir	møtti	møttu	møtt	møtið
at ganga	- gongur	gekk	gingu	gingið	gangið
at vísa	- vísir	vísti	vístu	víst	vísið
at búgva	- býr	búði	búðu	búð	búgvið

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Verður orðið skrivað við a ella æ? – Set ring um tað rætta og skriva orðið!

	a	æ	skriva orðið
œtla	a	(v)	œtla
fara	(k)	r	fara
lœna	a	(æ)	lœna
ummœla	l	(r)	ummœla
bœði	a	(b)	bœði
spœla	k	(u)	spœla
hvar	(j)	m	hvar
vœl	u	(d)	vœl
spœlt	k	(l)	spœlt
lata	(a)	i	lata
rœttiliga	r	(e)	rœttiliga
bladfólk	(t)	s	bladfólk
hava	(t)	a	hava
tvœr	i	(t)	tvœr

Set saman bókstavirnar, har tú setti ring um a: kjatt

Set saman bókstavirnar, har tú setti ring um æ: teldubrœv

Finn tað øvugta av hesum orðum og skriva tað tvær ferðir!

ovara	niðara	niðara	(5)
fá	nógv	nógv	(6)
illa	vœl	vœl	(10)
keðiligt	stuttligt	stuttligt	(10)
ringt	gott	gott	(12)
innan fyri	uttan fyri	uttan fyri	(13)
niðan	oman	oman	(13)
út	inn	inn	(14)
ongantíð	altíð	altíð	(15)
aftaná	áðrenn	áðrenn	(17)
tømt	fult	fult	(18)

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Blaðgrein

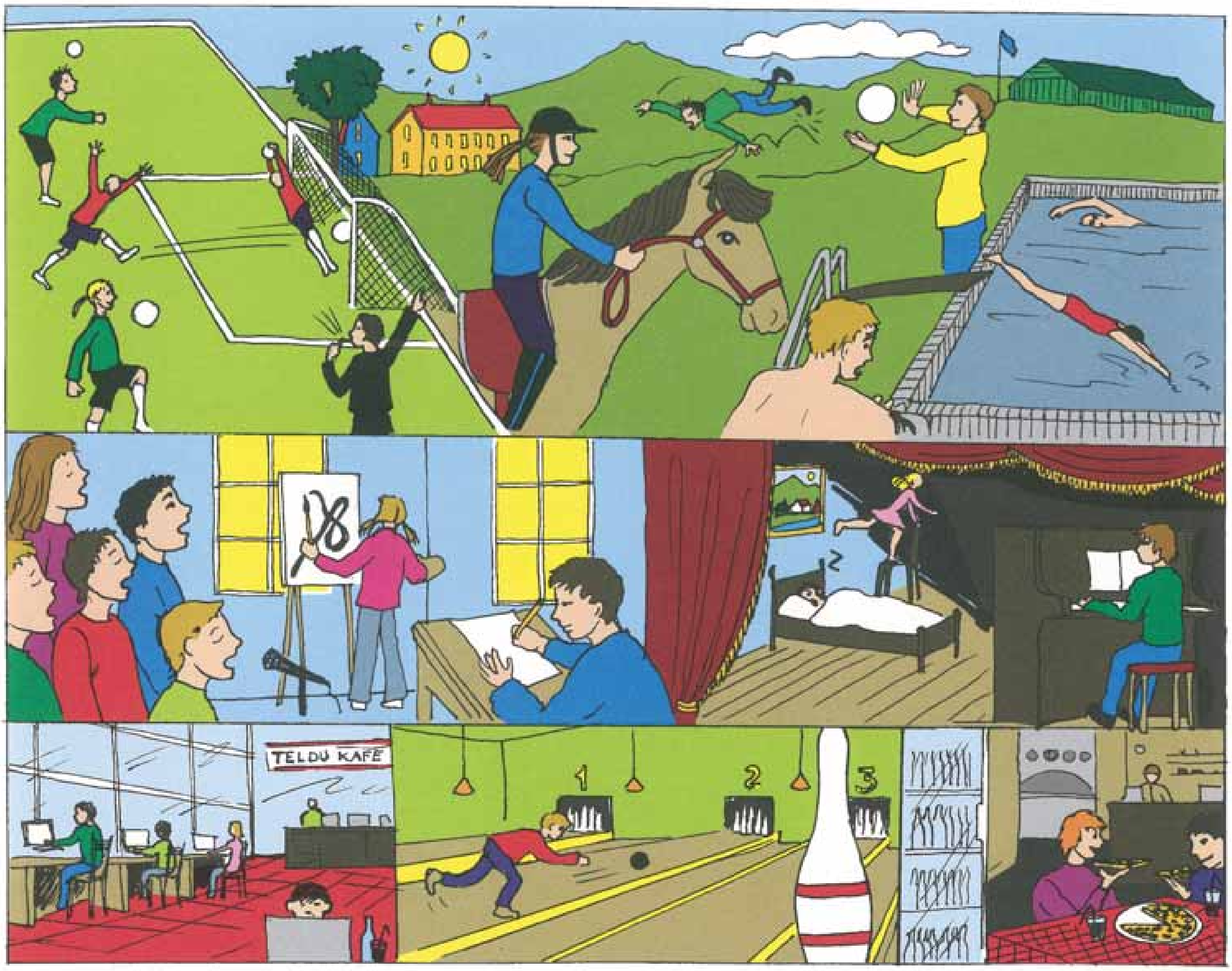

Tú fært 5 minuttir til hesa uppgávuna! – Finn so nógv navnorð sum gjørligt!

Á 1. mynd: ______________________________

Á 2. mynd: ______________________________

Á 3. mynd: ______________________________

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Tú fært 5 minuttir til hesa uppgávuna!

Hvat gera fólkini á myndunum?

Á 1. mynd: ______________________________

____

____

Á 2. mynd: ______________________________

____

____

Á 3. mynd: ______________________________

____

____

Vel 8 persónar ella lutir á myndunum og lýs teir!
Dømi: drongurin er stórur og sterkur

____

____

____

____

____

____

____

____

Vel 6 persónar á myndunum. Greið frá, hvar teir eru staddir. Tú skalt nýta fyriseting + stýring!

Dømi: gentan er á vippuni
drongurin situr undir trappuni

____

____

____

____

____

____

____

____

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Tú skalt skriva eina grein um ítriv í Havn. – Tú skalt nýta eina av myndunum til greinina!

Tú fært 3 minuttir – Ger hugarok!

Tú fært 5 minuttir!
Hvat ætlar tú tær at hava við í greinina? – Ger tankakort og skipa tey!

Tú fært 15 minuttir – Skriva greinina! Ger eisini yvirskrift!

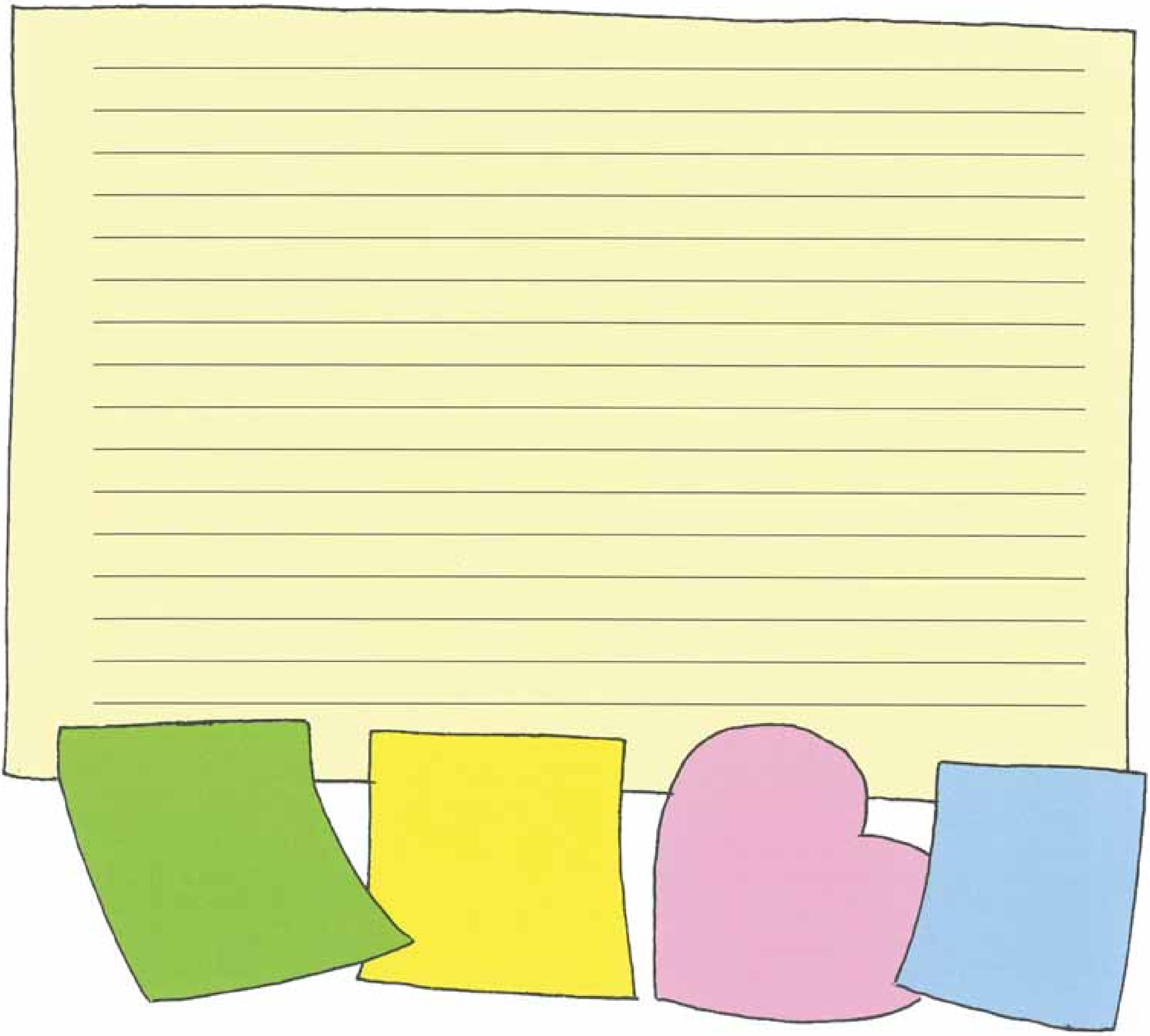

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Tykkara blað

Frágreiðing:

Ognarfornøvnini siga frá onkrum, ið eigur okkurt. *Tykkara* er eitt ognarfornavn. Í yvirskriftini sigur orðið *tykkara* okkum, hvør eigur blaðið!
Ognarfornøvnini eru:

mín	tygara	tess	tykkara
tín	hansara	okkara	teirra
sín	hennara	vár	

Dømi: Hetta er taska *hennara*.
Tað er *mín* avgerð.

Mín bendist soleiðis:

	kallkyn	kvennkyn	hvørkikyn
eintal			
hvørfall	mín	mín	mítt
hvønnfall	mín	mína	mítt
hvørjumfall	mínum	mínari/míni	mínum
hvørsfall	míns	mínar	míns
fleirtal			
hvørfall	mínir	mínar	míni
hvønnfall	mínar	mínar	míni
hvørjumfall	mínum	mínum	mínum
hvørsfall	mína	mína	mína

Tín og *sín* bendast sum mín!

Tygara, hennara, tess, okkara, tykkara og teirra bendast ikki!

Frágreiðing:

Afturbeindu fornøvnini eru hesi: *ið* og *sum*.
Tey vísa aftur á eitt ella fleiri orð, sum eru nevnd frammanundan.

Dømi: Drongurin, ið spældi bólt, var úr Havn.
Filmurin, sum Silja og Tóki sóu, var spennandi.

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Er fornavnið *persóns-, ognar- afturbeint-* ella *ávísingarfornavn*? – Set ring um tað rætta!

	persóns-fornavn	ognar-fornavn	afturbeint	ávísing-arforn.
Hetta er *mín* ketta.	l	s	a	l
Eg fekk bóltin, *sum* eg ynskti mær.	e	a	s	a
Hon gav mær ringin.	o	l	k	d
Eg takkaði.	k	k	j	u
Vit skrivaðu *okkara* blað.	n	í	e	l
Kennir tú *handan* mannin?	a	s	r	t
Eg sá *ta* vøkru gentuna.	s	t	t	a
Vit gingu ein túr.	k	r	a	r
Hon gav mær *sín* jakka.	e	n	m	e
Jakkin, *sum* hon gav mær, var bláur.	r	o	u	s
Sást tú *tað* stóra træið.	t	k	s	ð
Kemur *tú* við?	u	l	t	i
Tit kunnu øll koma við.	m	æ	r	r
Gentan, *ið* eg sá, var vøkur.	i	r	m	i

Set bókstavirnar saman, har tú hevur sett ring um ávikavíst persóns-, ognar-, afturbeint og ávísingarfornavn og skriva orðini her:

okkum, sín, sum og tað.

Fyrisøgn!

Tóki hevði í gjár uppskot um, at tey kundu gera sítt egna blað. Hetta kundi vera eitt blað, ið bert skuldi verða lisið av teirra floksfeløgum. Blaðið skuldi hava tíðindafrásagnir, greinir, ummæli o.t., ið tey hava skrivað, meðan tey hava verið í Havn, men eisini tekstir við samrøðum, ið siga frá, hvussu gingist hevur at samansjóða 8 ung í eina viku.

Øll hildu, at uppskotið hjá Tóka var frálíkt, og Beinta helt, at blaðið skuldi hava heitið „Okkara blað“.

Í dag eru øll í gongd við at skriva greinir og frásagnir til blaðið, tí nakrar greinir mugu skrivast afturat. Beinta hevur prátað við lærararnar, Símun og Jóhonnu, um teirra leiklut í vikuni, og Búgvi hevur tosað við nøkur blaðfólk á Dimmalætting. Høgnar hevur tikið myndir av Beintu, Búgva, Ásu og Høgna og sett teimum nakrar spurningar um vikuna í Havn, ið tey fýra so hava svarað uppá.

Hanna hevur skrivað oddagreinina, og Ása hevur skrivað nakrar reglur um,

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

hvussu tað er at ganga í einum lítlum skúla, har fleiri flokkar eru saman í einum høli, og har ið øll skulu fara í annan skúla, tá ið tey fara í 8. flokk. Høgni og Búgvi, ið báðir eru sera áhugaðir í telduarbeiði, hava bjóðað sær til at seta blaðið upp og at geva tað út.

Set striku undir persónsfornøvnini í fyrisøgnini! Tey standa á 1., 3., 4., 12., 15.,16. og 18. reglu

Frá 1. til 7. reglu í fyrisøgnini eru 4 ymisk navnorð í hvørkikyni. Finn tey og bend tey í hvørfalli eintali og fleirtali, bæði óbundin og bundin!

óbundið		bundið	
eintal	**fleirtal**	**eintal**	**fleirtal**
uppskot	uppskot	uppskotið	uppskotini
blað	bløð	blaðið	bløðini
ummæli	ummæli	ummælið	ummælini
heiti	heiti	heitið	heitini

Finn í fyrisøgnini 8 ymisk sagnorð, sum standa í lýsingarhátti í tátíð! Tey standa á 2., 3., 4., 9., 10., 11., 13. og 17. reglu.

lisið verið tosað svarað

skrivað prátað tikið bjóðað

Finn fjald støð í Havn. – Set bókstavirnar rætt saman. Fyrsti bókstavur er skrivaður við stórum!

rldnGauadu nlionhlBvgløi ðlaVig sgnaTnei

ivsbarýBkaóanð niivhjSmliøl ilødmBnnaithln

úadouðaNrrlnðhis

Skriva tey her:

Gundadalur, Bovlinghøllin, Vaglið, Tinganes, Býarbókasavnið, Svimjihøllin, Badmintonhøllin, Norðurlandahúsið

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Skrínið

Vit hava í hesum partinum arbeitt við:

- navnorðum
- sagnorðum
- lýsingarorðum
- fornøvnum
- spurnarhjáorðum
- teknseting
- høvuðssetningum og eykasetningum

Vit hava nú nomið við allar orðaflokkarnar: navnorð, sagnorð, lýsingarorð, talorð, fornøvn, hjáorð, miðalvarpingar, fyrisetingar, sambindingarorð og kenniorð.

eyga	mín	risi	sum	býta	stór	yvir
tíðliga	í	undir	at	argaði	hvussu	ið
stólurin	hon	og	tí	úti	krevur	eta
sætti	hitt	dekan	eg	fý	hey	hinum
lítli	tykkara	gingið	so	bræv	trý	tvinnir
sera	vakrastur	hasin	nakin	úr	hesin	bygd
dúgliga	kortini	áttandi	tjúgu			

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Být orðini í skríninum sundur í hesar orðaflokkar:

navnorð: ____________________
sagnorð: ____________________
lýsingarorð: ____________________
talorð: ____________________
hjáorð: ____________________
fyrisetingar: ____________________
sambindingarorð: ____________________
kenniorð: ____________________
fornøvn: ____________________
miðalvarpingar: ____________________

Bend navnorðini úr skríninum í talvuna, óbundin og bundin í hvørfalli, eintali og fleirtali!

óbundið		bundið	
eintal	**fleirtal**	**eintal**	**fleirtal**

Fallbend somu navnorð óbundin!

eintal					
hvørfall					
hvønnfall					
hvørjumfall					
hvørsfall					
fleirtal					
hvørfall					
hvønnfall					
hvørjumfall					
hvørsfall					

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Bend sagnorðini úr skríninum í talvuna!

navnháttur	3. persónur í nútíð	tátíð í eintali	tátíð í fleirtali	lýsingarh. í tátíð	boðsháttur í fleirtali

Bend lýsingarorðini úr skríninum eftir kyni!

kallkyn	kvennkyn	hvørkikyn

Stigbend somu orð í kallkyni! – Minst til, at lýsingarorð í kallkyni enda við *-ur* í hástigi!

grundstig	miðstig	hástig

Být fornøvnini í skríninum sundur í hesar flokkar:

persónsfornøvn: ______________________________

afturbeind fornøvn: ______________________________

ávísingarfornøvn: ______________________________

ognarfornøvn: ______________________________

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Být hjáorðini í skríninum sundur í hesar serflokkar:

staðar-hjáorð	tíðar-hjáorð	spurnar-hjáorð	munar-hjáorð	lýsingar-hjáorð	onnur hjáorð

Být talorðini sundur í grundtøl, raðtøl og skiftistøl!

grundtøl	raðtøl	skiftitøl

Set røtt tekn í hetta brotið!

Tey átta børnini sum í eina viku hava búð og arbeitt saman í Havn eru nú farin hvør til sítt áðrenn tey skiltust lovaðu tey hvør øðrum at senda teldupost av og á
seinasta kvøldið ið tey vóru saman helt Høgnar eina stutta røðu har hann m.a. segði vit eru vorðin vinfólk fyri lívið og vit mugu royna at hittast øll somul um ikki so langa tíð øll klappaðu tá ið Høgnar var liðugur og Silja reisti seg og bað øll rópa eitt trífalt hurrá hurrá hurrá hurrá rungaði í tí lítlu stovuni

Set grøna striku undir høvuðssetningarnar og reyða striku undir eykasetningarnar.

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Krossorðagáta

	2. persónur	afturbeint ↓ / fornavn / ítriv		akfar ↓ / boyggja/ røra		ávísningar ↓ fornavn	
tíðar- hjáorð →		4					
staðar hjáorð			á fóti / vilt			nikka í boðshátti fleirtali	
	taluni / fornavn í fleirtali	3		7		5	
drongur →							
landnyrð- ingur / planta				øvugta av eingin	aftan á p		
↳			skip / liggja í tátíð			2	
rópaði hart	á seyði				danskt dreingja navn		
1 ↳							6

Set bókstavirnar frá 1 – 7 saman: ______________________

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Eyka uppgávur

Být kassaorðini í rættar orðaflokkar!

flyta	uppi	tvinnir	ið	króna	tví
hinum	til	svangur	ein	avbera	jakki
fý	reypar	nakin	tykkara	hey	krov
einum	lás	fiskaði	áttati	undir	tíðliga
klók	kortini	hjá	eg	áttandi	hini
eya meg	dýrt	græt	fyri	mín	trý

navnorð	sagnorð	lýsingarorð	hjáorð	fyriseting

talorð	fornøvn	kenniorð	miðalvarping

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Hvat merkja orðini – Set x við tað rætta!
Til ber at hyggja í móðurmálsorðabókina.

avmintur:	heitur ☐	gloymskur ☐	mettur ☐
ábærur:	hábærsligur ☐	flottur ☐	veðurringur ☐
bølluskýggj:	illveður ☐	toka ☐	stormur ☐
hvítmylingur:	sjóvarilska ☐	hvíthærdur ☐	bleikur ☐
jolla:	taska ☐	sjófar ☐	súkkla ☐
lortaprinsur:	vánamaður ☐	skilamaður ☐	gamal maður ☐
duddur:	arr ☐	sár ☐	lortur ☐
meyka:	lurta ☐	dreiva ☐	rópa ☐
murubrek:	skaði ☐	ørvitisskapur ☐	óhapp ☐
silvurspentur:	gyltur ☐	glitrandi ☐	glógvandi ☐
skrenja:	grenja ☐	skríggja ☐	knarra ☐
slyðr:	kloddakot ☐	sáta ☐	regn ☐
slýtráður:	gras ☐	rót ☐	tari ☐
slyðrast:	dovnast ☐	arbeiða ☐	rokast ☐
svínakjálki:	toskur ☐	óflýggjakroppur ☐	ungt svín ☐
valmannadrykkur:	øl ☐	eitur ☐	vatn ☐
vørild:	vatn ☐	gras ☐	mold ☐
øtlandi:	vaksandi ☐	minkandi ☐	ræðandi ☐

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Greina setningarnar og set komma!

Hanus og Katrin spæla teldu og Jóna og Haraldur sparka bólt.

Mamma flysir eplir meðan pápi setur á borðið.

Jóannis eltir bollar tá ið vinmaður hansara kemur inn.

Hundurin liggur í gongini og svevur.

Vit plaga altíð at fara tíðliga í song tá ið vit skulu í skúla.

Mamma og pápi eru til arbeiðis so eg eri einsamøll inni.

Hansina vaskar bilin hjá pápa sínum.

Mamma gav mær peningin so eg kundi gjalda bókina.

Vit syngja í kórinum sum skal hava konsert í morgin.

Tóri og Jonna geva mær ein bólt í føðingardagsgávu.

Hanus vann spurnarkappingina sum var í útvarpinum.

Lív etur altíð rugbreyð um morgunin og hon drekkur mjólk afturvið.

Kavin er komin og tað er sera kalt.

Hvar fert tú aftan á skúlatíð?

Vit ætla okkum til Havnar.

Eg sá gamla mannin ið eigur tann stóra hundin.

Eg fari til hús at eta áðrenn eg skal venja.

Hann var ov seinur hóast hann skundaði sær.

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Hvør liður er undirstrikaða orðið í setninginum?

Maðurin gav gentuni peningin ______________________

Konan møtti stóra manninum ______________________

Eg sá kettuna ______________________

Jónas fór í skúla klokkan 9 ______________________

Hann klappaði fitta hundinum ______________________

Maðurin er stórur ______________________

Sólin skínur bæði oman og niðan ______________________

Eg var uppi hjá ommu í morgun ______________________

Hann gava mær breyð at eta ______________________

Dunnan verpur eitt egg um dagin ______________________

Húsini eru málað reyð ______________________

Drongur hevur skrivað eina søgu ______________________

Vit ganga øll í skúla ______________________

Skipið siglir inn eftir vágni ______________________

Hon er í reyðum kjóla ______________________

Hann hevur ilt í beininum ______________________

Vit góvu rossinum at eta ______________________

Gev mær spannina ______________________

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Skriva ein setning har:

- grundliðurin er eitt navnorð í kallkyni
- umsøgnin stendur í nútíð
- ávirkið er eitt navnorð í kvennkyni
- ein fyriseting er við

Skriva ein setning har:

- grundliðurin er eitt sernavn
- umsøgnin stendur í tátíð
- ávirkið er eitt navnorð í hvørkikyni
- ein fyriseting er við

Skriva ein setning har:

- grundliðurin er eitt fornavn
- umsøgnin stendur í nútíð
- ávirkið er eitt navnorð í kallkyni
- ein fyriseting er við

Skriva ein setning har:

- grundliðurin er eitt navnorð í hvørkikyni
- umsøgnin er samansett av tveimum sagnorðum
- ávirkið er eitt navnorð í kvennkyni
- ein fyriseting er við

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Krossorðagáta

		lyfta ↓ / høvuðs-staður		vekt			ov	fáa sær mat ↓	
	besta tíð		1		kilo-metur	ílat → / fiskur			
land í Afrika →								amboð	
	Norðurland →								
klokka			missa hár		hjálj. / kvenn-kópur		í løtuni		
spæl ↳	á fóti → / fuglur			heldur →		2			Rín
				3,14	5		vigaði →		
náttúru-tilfeingi ↳		játtan					sjálvlj. / tóni		
			6	ongan-tíð → / ókókað					
tveir eins			hjálj. → / øvugt av tá		øvugt av nú	á fóti	4	vera í nútíð	
		hav-hestur					1. pers.		
gift kona		3		fiskur →					

Set bókstavirnar saman frá 1-6: ______________________

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

Vegleiðing

Síða 8 – 13

Uppgávurnar í „Samspæl" eru gjørdar sum ein postarenning. Næmingarnir skulu loysa nakrar uppgávur til tess at finna rætta loysunarorðið.

Hvør uppgáva hevur sítt loysunarorð, sum næmingurin finnur á myndini á bls. 8. Bókstavurin, ið næmingurin skal finna til hvørja uppgávu, er tann, ið stendur við røttu myndina á bls. 8.

Seinast í postarenningini skulu næmingarnir seta bókstavirnar í hvørjari uppgávu saman og á henda hátt finna seinasta loysunarorðið.

Uppgávan á bls. 8 setur gongd á postarenningina. Hetta er ein uppgáva við bókstavaraðnum, har sum næmingarnir skulu skriva bókstavin, ið kemur áðrenn ella eftir tann ávísta bókstavin í bókstavaraðnum. Tá ið næmingarnir seta orðini í litaðu puntunum saman, fáa teir at vita tað, sum teir skulu gera í postarenningini. Hava næmingarnir áður arbeitt við „Eg skrivi" bókunum, eiga teir at kunna arbeiða sjálvstøðugt við postarenningini.

Í uppgávuni á bls. 9, skulu næmingarnir byrja við bókstøvunum, sum eru skrivaðir við feitum og finna orð, sum hoyra til sama orðaflokk. Orðini frá H eru navnorð og fara til vinstru: Hill, lykil, lás, summar, rót, toskur o.s.fr. Stóri bókstavurin er S.

Orðini frá G eru sagnorð og fara uppeftir: Gongur, renna, argar (á skák), rópar o.s.fr. Stóri bókstavurin er eitt N.

Orðini frá B eru hjáorð og ganga til høgru: beinleiðis, sjáldsama, aftan o.s.fr. Stóri bókstavurin er G.

Orðini frá R eru lýsingarorð og fara til høgru: reytt, tungur, reyðan o.s.fr. Stóri bókstavirin er O.

Loysanarorðið er song.

Síða 14 – 18

Í hesum partinum verður fyri fyrstu ferð tosað um høvuðssetningar og eykasetningar. Víst verður á tey fýra sløgini av høvuðssetningum og eykasetningum.

Til ber at lata næmingarnar siga nakrar setningar fyri síðani í felag at finna útav, um setningarnir eru høvuðssetningar ella eykasetningar.

Eisini verður her komið inn á sambindingarorð, og víst verður við dømum á, hvussu sambindingarorðini binda saman setningar og orð.

Síða 19 – 23

Í hesum partinum verður arbeitt við at benda sagnorð í persónum og tíðum. Næmingar og lærari lesa Hørpurímu á bls. 19 í felag og práta um innihaldið. Síðani ber til at práta um, at sagnorðini í einum teksti vísa, hvat ið gjørt verður, og at sagnorðini knýta seg at persónum og tíðum. Lærari og næmingar práta um, hvussu sagnorð verða bend. Næmingarnir skulu læra seg persónsfornøvnini í eintali og fleirtali og síðan finna sagnorðini í Hørpurímu. Tey skulu skrivast niður eftir persónum, tíðum og hættum. Er hetta ov torført hjá onkrum næmingum, kunnu hesir næmingar loysa uppgávuna saman við læraranum.

Í sambandi við setningin „Systir talar til systur góð", sum er í Hørpuríma, verður víst á, hví tað onkuntíð eitur systir og onkuntíð systur. Skyldskaparorðini verða bend á bls. 23, og næmingarnir loysa eina uppgáva, har sami setningur verður brúktur, bara við øðrum skyldskaparorðum.

Síða 24 – 27

Næmingarnir finna orð í uppgávuni á bls. 24, sum teir býta í orðaflokkar. Síðan verður arbeitt við navnorðunum, fyrst at býta tey eftir kyni og síðan at benda tey óbundin og bundin í hvørfalli eintali.

Síðani verða trý navnorð fallbend óbundin og bundin. Út frá bendu navnorðunum eigur lærarin at práta við næmingarnar um, at bundnu navnorðini fáa ending knýtta at sær. Bundin hvørkikynsorð enda við ð ella ið, men hetta kann

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

vera torført hjá næmingum at minnast. Tí ber til at vísa teimum, at teir kunnu seta eitt bundið kallkynsorð inn í staðin fyri hvørkikynsorðið, t.d. báturin, og blívur hetta til báturin (hvørfall eintal) ella bátin (hvønnfall eintal), so endar hvørkikynsorðið við ið ella ð. Tað hevur týdning, at næmingarnir skilja, at eitt bundið navnorð bara kann setast inn fyri eitt annað navnorð, og at bara bundnu hvørkikynsorðini enda við ið ella ð.

Á bls. 26 er ein innsetingaruppgáva, har næmingarnir kunnu seta i, ð ella ið inn við at seta eitt bundið kallkynsorð inn í staðin.

Í uppgávuni niðast á bls. 26 og ovast á bls. 27 skulu næmingarnir arbeiða við lýsingarorðunum, teir funnu á bls. 24, og í uppgávuni mitt á bls. 27 skulu teir benda fýra sagnorð úr somu uppgávu.

Síða 28 – 31

Næmingarnir lesa fyrisøgnina á bls. 28, ella flokkurin lesur hana saman. Næmingarnir arbeiða við fyrireikingaruppgávunum til fyrisøgnina á bls. 28 – 31, áðrenn teir skriva fyrisøgnina, sum er gjørd á tveimum torleikastigum. Lærarin kann lesa komma ella lata næmingarnar sjálvar seta komma. Tað ber eisini til at siga nøkur komma og lata næmingarnar sjálvar seta hini.

Síða 32 – 37

Skrínið tekur saman um tað, sum flokkurin hevur arbeitt við frammanundan í bókini. Tí eiga næmingarnir at kunna arbeiða í skríninum sjálvstøðugt. Á bls. 35 er ein fyrisøgn, sum verður skrivað, tá ið næmingarnir hava arbeitt við fyrireikingaruppgávunum. Fyrisøgnin er á tveimum torleikastigum. Lærarin kann lesa komma ella lata næmingarnar sjálvar seta komma í alla fyrisøgnina ella partar av henni.

Síða 38 – 44

Næmingarnir finna orð í villiniborgini hjá Høgna og Silju, sum er myndað sum tvær ballónir. Næmingarnir skriva síðani navnorðini, ið vóru á rætta vegnum í ballónini hjá Høgna og tey, ið vóru í ballóni hjá Silju, undir navnorð og seta lýsingarorð, ið eisini vóru á vegnum saman við navnorðunum. Á bls. 39 og 40 verður arbeitt við orðunum úr ballónunum.

Á bls. 43 skulu næmingarnir finna fjaldar merkisdagar og býta teir í messur og søkur, stevnur, høgtíðir og halgidagar og merkisdagar. Til ber at práta við næmingarnar um ymiskar merkisdagar, áðrenn uppgávan verður loyst.

Síða 45 – 46

Á bls. 45 er ein aftursøgn. Lærarin lesur aftursøgnina fyri næmingunum, ella næmingarnir lesa hana sjálvir. Lærari og næmingar práta um aftursøgnina, hvat hon snýr seg um og hvat, ið er av serligum týdningi, tá ið tú skalt endurgeva innihaldið.

Næmingar og lærari kunnu skriva lyklaorðini í felag, men til ber eisini at lata hvønn næmingin skriva síni lyklaorð.

Næmingarnir skriva aftursøgnina, soleiðis sum teir minnast hana. Teir skulu ikki hyggja í tekstin, men nýta síni egnu orð.

Loysunarorðið á bls. 46 er Dimmalætting.

Síða 47 – 51

Á bls. 47 er ein fyrisøgn, sum næmingarnir lesa sjálvir ella í felag. Uppgávurnar, sum hoyra til fyrisøgnina verða gjørdar, áðrenn fyrisøgnin verður skrivað. Fyrisøgnin er á tveimum torleikastigum, og lærarin kann avgera, um hann lesur komma ella ikki.

Á bls. 49 – 51 verður arbeitt við fornøvnunum, persóns- og ávísingarfornøvnum. Tey verða bend og innsetingaruppgávur eru bæði til persónsfornøvnini og ávísingarfornøvnini. Dentur eigur at verða lagdur á at vísa næmingunum á, at ávísingarfornavnið í kvennkyni hvønnfalli eitur ta, men ikki verður skrivað við ð. Tí hevur ta einki ð, tá tað er knýtt at kvennkynsorði.

Síða 52 – 54

Í hesum partinum verður arbeitt eitt sindur við yrkisbókmentum og fagurbókmentum. Lærari og næmingar práta um hetta, og næmingarnir býta bøkurnar á bls. 52 í yrkisbókmentir og

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

fagurbókmentir. Á bls. 54 er ein uppgáva at finna fjaldar yrkisbókmentir. Bøkurnar eru: Álmanakkin, Flaggsøgan, Flytifuglar, Fróðskaparrit, Føroysk barnaspøl, Góðaráð, Heilsukostur, Heimsatlas, Litflora, Mannakroppurin, Mondul, Orðafar, Stríðsárini og Telefonbókin.

Síða 55 – 57

Á bls. 55 er ein fyrisøgn. Næmingarnir lesa fyrisøgnina sjálvir ella saman og arbeiða við uppgávunum, ið hoyra til á bls. 55 og 56. Krossorðagátan á bls. 57 kann nýtast sum eyka uppgáva til teir næmingar, ið skjótt verða lidnir við fyrireikingaruppgávurnar. Fyrisøgnin er so mikið long, at hon kann verða skrivað í tveimum. Lærarin velur, um hann lesur komma ella letur næmingarnar sjálvar seta komma í allan tekstin ella partar av honum.

Síða 58 – 61

Prátað verður um týdningin av at seta tekn í tekst. Lærarin kann geva næmingunum ein langan tekst uttan tekn fyri at vísa teimum á, hvussu torført tað er at lesa ein tílíkan tekst. Prátað verður um, hvørji tekn eru, og nær tey verða brúkt. Í tekstinum á bls. 58 skulu næmingarnir seta punktum, finna umsøgn og grundlið og seta komma. Hetta eiga teir nú at klára uttan serliga hjálp.

Í uppgávuni mitt á bls. 59 skulu teir skriva, um setningarnir frammanfyri eru høvuðs- ella eykasetningar, umframt at teir eisini skulu vísa á, hvat slag av eykasetningi, talan er um. Hetta kann vera torført hjá næmingunum, og onkur skal helst hava hjálp til hesa uppgávuna. Til ber at arbeiða við uppgávuni í felag, ella at seta teir næmingar saman, ið ikki klára uppgávuna, og lata hesar gera uppgávuna saman við læraranum. Til ber eisini at biðja næmingarnar hyggja á bls. 14 – 18, har teir áður hava arbeitt við setningum.

Síða 62 – 64

Lærari og næmingar práta um samskiftismøguleikar fyrr og nú. Síðani verða uppgávurnar loystar. Til ber at lata næmingar arbeiða einsamallar, tveir og tveir ella í bólkum.

Síða 65 – 68

Arbeitt verður við spurnarfornøvnunum hvør og hvat. Orðini verða bend, og næmingarnir skulu arbeiða við nøkrum uppgávum, sum snúgva seg um spurnarfornøvnini. Síðani verður víst á spurnarhjáorðini, og næmingarnir fyrireika nakrar spurningar, har spurnarhjáorðini verða nýtt.

Síða 69 – 71

Næmingarnir lesa fyrisøgnina á bls. 69 sjálvir ella saman. Áðrenn fyrisøgnin verður skrivað, arbeiða næmingarnir við fyrireikingaruppgávunum á bls. 69 – 71.

Fyrisøgnin er á tveimum torleikastigum. Lærarin kann lesa komma ella lata næmingarnar seta komma í allan tekstin ella partar av honum.

Síða 72 – 74

Flokkurin prátar saman um myndirnar á bls. 72. Næmingarnir finna síðani navnorð á myndunum og skriva tað, sum verður gjørt á myndini (sagnorðini). Síðani skulu teir lýsa persónar á myndunum (lýsingarorð) og skriva, hvar persónarnir eru staddir (fyrisetingarliður).

Síða 75 – 77

Á bls. 75 og 76 verður arbeitt við fornøvnum, ognar- og afturbeindum fornøvnum. Lærarin og næmingar kunnu eisini taka aftur í aftur persónsfornøvnini og ávísingarfornøvnini, sum næmingarnir hava arbeitt við frammanfyri í bókini.

Á bls. 76 er ein fyrisøgn, sum næmingarnir lesa sjálvir ella saman, áðrenn hon verður skrivað.

Síða 78 – 81

Í skríninum verður tikið saman um tað, sum næmingarnir hava arbeitt við í bókini, og tí eiga teir at kunna arbeiða við hesum uppgávunum sjálvstøðugt.

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur

ISBN 978-999182055-2
9 789991 820552

Føroya Skúlabókagrunnur

© 2010, Føroya Skúlabókagrunnur